

OMFATTANDE VÄLFÄRDSBERÄTTELSE 2013-2021

Välfärdsberättelse från fullmäktigeperioden 2013-2017
Välfärdsplan för fullmäktigeperioden 2017-2021

Arbetsgrupp för välbefinnande:

Paula Kivekäs, välfärdskoordinatör, Lillemor Forsén, vårdservicechef

Pauliina Koschke, förvaltningskoordinator, Jonas Kujanpää, förvaltningsplanerare

Inledning.....	3
Evaluering av föregående fullmäktigeperiod samt nuläget för välfärden.....	4
1 Förverkligandet av den förra planen.....	4
1.1 Ekonomi och beslutfattande.....	4
1.2 Service.....	5
1.3 Samhällsstruktur.....	7
1.4 Personal.....	8
2 Välfärd i Sjundeå kommun.....	10
2.1 Nyckeluppgifter om Sjundeå.....	10
2.2 Hälsa och funktionsduglighet.....	12
2.3 Säkerheten.....	14
2.4 Bildning.....	16
2.5 Sysselsättning och utkomst.....	21
2.6 Boende, klimat och miljö.....	22
2.6.1 Boende och planläggning.....	22
2.6.2 Klimat och miljö.....	23
2.7 Delaktighet och påverkande.....	26
3 Konklusioner.....	29
Planering av den kommande fullmäktigeperioden.....	30
4 Vision, strategiska mål och värden.....	30
5 Program och planer som stöder främjandet av välfärd.....	31
5.1 Välfärdsplan för fullmäktigeperioden 2017 – 2021.....	31
5.2 Program, plan och projekt.....	35
BILAGOR OCH KÄLLOR.....	37

Inledning

Välfärdsberättelsen är en kompakt och sammanfattande beskrivning av läget för kommuninvånarnas välmående och effekterna av genomförda åtgärder. Det baserar sig på statistikuppgifter och olika sakkunnigas åsikter och riktade mål. Ändamålet med välfärdsberättelsen är att hjälpa skapa planer för att upprätthålla och förbättra välmåendet samt fungera som ett regelbundet verktyg i försöken att evaluera planernas förverkligande.

Välfärdsberättelsen är en kompakt beskrivning av välfärden och hälsan och dess främjande i kommunen, den fungerar som ett arbetsredskap för kommunens välfärdsledning och som stöd för politiska beslut. Dessutom kan man dra nytta av välfärdsberättelsen när man utvecklar kommunens strategi samt planerar verksamhet och ekonomi. I praktiken bör man uppfatta välfärdsberättelsen som ett skriftligt dokument, som bereds i olika enheter inom kommuner i samarbete mellan sakkunniga. Välfärdsberättelsen innehåller

1. en översikt av kommuninvånarnas välfärd och de faktorer som påverkar den
2. en plan för att främja kommuninvånarnas välfärd
3. en evaluering av det genomförda främjande av välfärd samt välfärdspolitik

Det finns tre viktiga skäl till att bereda välfärdsberättelse. Först och främst är främjandet av kommuninvånarnas välfärd också ett stödjande av mänskliga rättigheter. Kommunen har lagstadgad skyldighet att främja sina invånares välmående. Välfärdsberättelsen stöder denna uppgift genom att erbjuda ett arbetsredskap för att kartlägga välfärdsbehov, göra upp en välfärdsplan samt evaluera resultat och uppnådda åtgärder. Dessutom ålägger hälsovårdslagen kommunerna att göra upp en välfärdsplan. I lagens 2 paragraf konstateras, att kommunfullmäktige bör en gång under fullmäktigeperioden göra upp en omfattande välfärdsberättelse, och man bör rapportera om kommuninvånarnas hälsa och välfärd samt utförda åtgärder till fullmäktige årligen. Även socialvården har samma skyldighet.

Att främja välfärden är ett samarbete mellan olika enheter inom kommunen:

- verksamhet som riktar sig till individen, familjen, samfund, befolkningen och livsmiljön
- verksamhet som styrker socialt välmående, hälsan, säkerheten och delaktigheten samt
- verksamhet som minskar fattighet, utslagning och övriga sociala problem
- noggrann planering av resurser för att de ska främja välbefinnandet

Att uppleva välmående är också något subjektivt och var och en upplever den själv individuellt. Det är nödvändigt att innefatta i granskningen av välfärden även varje kommuninvånares egen syn på främjande och upprätthållande av sitt välmående.

Den omfattande välfärdsberättelsen i Sjundeå kommun är delad i två delar. Den första delen utgör en större del av en vid välfärdsberättelse. I den första delen utvärderas förverkligandet av de välfärds mål som uppställts för fullmäktigeperioden samt beskrivs nuläget för kommuninvånarna. Nuläget beskrivs ur flera olika synvinklar, som till exempel hälsa och funktionsduglighet, boende och miljö samt delaktighet och möjlighet att påverka. Den andra delen av den omfattande välfärdsberättelsen innehåller en plan för välfärden samt en kort presentation av de program som stöder välfärd. Dessutom presenteras i andra delen Sjundeå kommuns vision, strategi och värden.

Evaluering av föregående fullmäktigeperiod samt nuläget för välfärden

I den första delen av den omfattande välfärdsberättelsen evalueras först hur man realiserat välfärdsplanen under föregående fullmäktigeperiod, och sedan beskrivs nuläget för välfärden i Sjundeå kommun.

Datauppgifter om välfärd har insamlats från flera olika statistikkällor.

Välfärdsdata uppdateras i olika takt. Av detta kommer sig att den statistik som presenteras i välfärdsberättelsen inte alltid är från samma tidsperiod.

1 Förverkligandet av den förra planen

I detta kapitel presenteras evalueringen av välfärdsplanen som uppgjorts för fullmäktigeperioden 2013-2017. Till den förra omfattande välfärdsberättelse hörde en välfärdsplan, som förverkligades genom ett formulär, där man redogjorde för målen, åtgärderna och ansvarspersoner samt mätare för evaluering.

Planerna gjordes inom följande ämnesområden: ekonomi och beslutsfattande, tjänster, samhällsstruktur och personal.

I de följande styckena presenteras planen för vart och ett ämnesområde och därefter evalueras hur det utföll. I evalueringen har man kort beskrivit planernas förverkligande.

1.1 Ekonomi och beslutfattande

PLAN		
Mål	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Kommunens verksamhet står ekonomiskt, funktionsmässigt och effektmässigt på en hållbar grund och efterföljer budgeten. Förutsättningarna för kommunens verksamhet och beslutsfattande säkras genom en systematisk och förnuftig hushållning.	1) Förvaltningsstadgans reform 2) LEAN-projekt 3) Utveckling och effektivare användning av verksamhetsprocesser och datasystem, elektrifiering av verksamhetsprocesser. 4) Kommuninvånarnas möjligheter att påverka	1) Den förnyade förvaltningsstadgan godkänt 2016 2) - CAF - ändringar/ inbesparningar genom projekt - budgetutfall 3) Utveckling av ärendehanteringsprogrammet och -processer och övergång till elektroniskt mötesförfarande under år 2015 4) - kriterier och uppgifter uppgjorts (t.ex. handikapprådet) - kundrespons

UTVÄRDERING AV GENOMFÖRANDE	
Utvecklingsobjekt	Genomförande
Förvaltningsstadgans reform	Förvaltningsstadgan är godkänd i FGE 19.12.2016 och den har uppdaterats under 2017 och 2018.

Lean-projekt	Lean-projekt har planerats 2015 och processer har utvecklats på varje avdelning. CAF-arbete har gjorts 2014–2017. Lean- och CAF-projekt fortsätter 2019.
Elektrifiering av verksamhetsprocesser	Elektroniska möten har införts från början av 2016 förutom fullmäktige. Föredragningslistor och protokoll från verksamhetsorganens möten förverkligas i elektroniskt format. Användning av TEAMS-verktyg etableras bland anställda.
Kommuninvånarnas möjligheter att påverka	Anvisningar för invånarinitiativ har förnyats 2016. Nya webbsidor har bättre egenskaper för givande av respons 2018. Ungdomsfullmäktige är verksamma. Lagstadgade höranden har förverkligats bl.a. vid planering av campusprojektet och förnyelse av skolornas timresursfördelning. Handikapp- och äldreådets uppgifter godkänns av grundtrygghetsnämnden.

1.2 Service

PLAN		
Mål	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Basservice organiseras och produceras med beaktande av service- och infrastrukturprognoser. Serviceproduktionens verkan, ekonomi och effektivitet följs upp och utvecklas systematiskt. Kommunen deltar aktivt i regionala samarbeten och samarbetar med andra aktörer på området.	1) uppdatering och förnyande av servicenätet så att den motsvarar kommuninvånarnas behov 2) Ibruktagning av det nationella programmet "palveluvaaka" 3) Effektiverad sysselsättningservice 4) Uppgörande av barns och ungdomars välfärdsplan 5) Utveckling av skolmåltider 6) Underlätta tillgång till vård för mentalvårds- och rusmedelsarbets klienter och garantera sakenlig vård och förebyggande tjänster för alla som behöver det 7) Ett optimalt servicenät enligt kvalitetsrekommendationer för seniorer (*) 8) Kollektivtrafik	1) - kundrespons - förminskning av hyreskostnader - granskning och effektivisering av personalens uppgiftsbeskrivningar 2) - statistik av THL - förfrågan om kundnöjdhet 3) - uppföljning av arbetslösa - antalet arbetslösa förminskas 4) - 5) Resultat på förfrågningar 6) - uppföljning av användning av rusmedel - kommuninvånarenkät - nya samarbetsformer 7) se separat tabell (*)

	9) Klienter stöds i att själv ansvara för sitt välbefinnande	8) - fungerande tidtabeller - tillgång till service 9) - upprätthållande av kommuninvånarnas egen hälsa och välbefinnande - kommuninvånarenkät
--	--	---

UTVÄRDERING AV GENOMFÖRANDE	
Utvecklingsobjekt	Genomförande
Uppdatering av servicenätet <ul style="list-style-type: none"> - kundrespons - förminskning av hyreskostnader - granskning och effektivisering av personalens uppgiftsbeskrivningar 	Förnyande av kommunens internetsidor påbörjades 2017 för att försäkra bättre kundbetjäning. Facebook har tagits i bruk. Hyreskostnaderna har förminskat på grund av bl.a. förenande av den svenskspråkiga småbarnspedagogiken och indragning av Päivärinteen koulu. Uppgiftsbenämningarna har ändrats och uppgiftsbeskrivningar uppdaterats, TVA har förverkligats på hösten 2018.
Ibruktagning av det nationella programmet "palveluvaaka" <ul style="list-style-type: none"> - statistik av THL - förfrågan om kundnöjdhet 	THL:s förfrågningar besvaras och statistikuppgifter utnyttjas bl.a. i välfärdsberättelsen.
Effektivisering av sysselsättningservice <ul style="list-style-type: none"> - uppföljning av arbetslöshet - minskning av antalet arbetslösa i kommunen 	Uppföljning av arbetslöshet och ledning har effektiviserats bl.a. genom att anställa en ny socialhandledare och välfärdscoordinator och att grunda en arbetsgrupp för behandling av sysselsättningsärenden. Arbetsverkstadsverksamhetens processer har beskrivits och utvecklats. Årligen ordnas evenemanget Nollställ arbetslösheten. Kostnader för arbetslösheten har varit på samma nivå under de senaste 4 åren.
Uppgörande av välfärdsplan för barn och ungdomar	Tas med i kommunens omfattande välfärdsberättelse som färdigställs i slutet av år 2019.
Utveckling av skolmåltider	Skolmåltiderna är utlokaliserade till privata serviceproducenter. Kommunen och serviceproducenten har kundkommittéer som har möte 2x/år för klienter i skolor, daghem och klienter inom omsorg varav 3–4 deltar i måltider. Därtill har 11/2018 en elektronisk förfrågan om kundnöjdhet förverkligats och en kanal för att förenkla fortgående respons skapats.

<p>Underlätta tillgång till vård för mentalvårds- och rusmedelsarbets klienter</p> <ul style="list-style-type: none"> - uppföljning av användning av rusmedel - kommuninvånarenkäten - nya samarbetsformer 	<p>För producerande av rusvårdstjänster finns ett avtal med Raseborgs och Kyrksläotts rusvårdstjänster. En Kommuninvånarenkät angående uppföljning av användning av rusmedel har inte förverkligats. Egna mentalvårdstjänster har förstärkt med tjänster av en psykiatrisk sjukskötare fr.o.m. 1.1.2018.</p>
<p>Ett optimalt servicenät enligt kvalitetsrekommendationer för seniorer</p>	<p>Det optimala servicenätet förverkligas. Lojo sjukvårdsområdes hemsjukhus (HUS) inledde sin verksamhet 1.3.2018. Till seniorernas dagverksamhet har en ergoterapeut anställts 29.5.2017. Till seniorservice har anställts personer med sysselsättningskyldighet 2016–2019. Servicenätet utvecklas i samarbete med andra kommuner.</p>
<p>Utveckling av kollektivtrafik</p>	<p>Sjundeå anslöt sig till HRT-området i början av år 2018, tågturer till Helsingfors har ökat. Tidtabeller har justerats och Nyckellinjer har integrerats till en del av HRT-trafiken. Också Nyckellinjernas tidtabeller finns i HRT:s reseplanerare. Elektroniska tidtabellsskärmar har installerats vid stationen och biblioteket.</p>
<p>Invånare stöds i att själv ansvara för sitt välbefinnande</p>	<p>Penningstöd till idrottsföreningar har ökats. 2018 grundades på AKK:S gårdsområde en idrottspark som är öppen för alla. Man har erbjudit rådgivning för användning av redskap. Man har uppmuntrat till cykling genom bl.a. cykelevenemang och förfrågningar till kommuninvånare</p>

1.3 Samhällsstruktur

PLAN		
Mål	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
<p>Kommunen planerar sin samhällsstruktur omfattande och på lång sikt samt med hänsyn till omgivningens välbefinnande. Den kontrollartat växande bebyggelsen riktas till närheten av det befintliga servicenätverket.</p>	<p><u>Alla avdelningar:</u> - samarbete mellan avdelningar när investeringsbehov ökar</p> <p><u>Teknisk avdelning:</u> 1) Uppgörande och uppdaterande av planläggningsprogrammet 2) Åtgärder i det markpolitiska programmet 3) Revidering av byggnadsordning 4) Miljöskydd 5) HINKU-projekt</p>	<p><u>Alla avdelningar:</u> - förnyande och beskrivning av investeringsprocess</p> <p><u>Teknisk avdelning:</u> 1) planläggning enligt planläggningsprogrammet är utfört 2) förhöjning av kommunens tätortsgrad 3) Nya byggnader är energieffektiva</p>

		4) skapande av miljöskyddsbestämmelser och övervakning av verksamheten 5) Utsläpp förminskas med 30% fram till år 2020 från nivån år 2007.
--	--	---

UTVÄRDERING AV GENOMFÖRANDE	
Utvecklingsobjekt	Genomförande
Förnyande och beskrivning av investeringsprocess	Processen har beskrivits 2015. Uppdatering av investeringsprocess har inte förverkligats.
Samarbete mellan avdelningar när investeringsbehov ökar	Bildningsavdelningen producerar för tekniska nämnden sakkunniginformation (t.ex. antalet barn som befolkningsuppgift) till stöd av planering av samhällsstrukturen, med vilket försäkras att servicen utbjuds regionalt opartiskt samt att välbefinnandet stöds.
<p>planläggning enligt planlägningsprogrammet</p> <ul style="list-style-type: none"> - uppgörande och uppdaterande av planlägningsprogrammet - åtgärder i det markpolitiska programmet (2014) - revidering av byggnadsordning - miljöskyddet - HINKU-projekt 	<p>planläggning enligt planlägningsprogrammet (år 2015–2021) är utfört. Man har lyckats i att förhöja kommunens tätortsgrad och nya byggnader är energieffektiva. Miljöskyddsbestämmelser skapas och övervakas vid behov. Enligt HINKU-projektets mål kommer utsläpp att minska med 30 % fram till år 2020 från nivån år 2007. På sommaren 2014 frågades sjuandeåbornas åsikter om klimatförändringen och kontrollen av den. Planlägningsprogrammet för åren 2019–2025 (FGE 13.5.2019 § 32)</p> <p>Revidering av byggnadsordning (FGE: 10.6.2019 § 44)</p>

1.4 Personal

PLAN		
Mål	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Som ansvarsfull arbetsgivare främjar kommunen personalens välbefinnande samt beaktande och utvecklande av personalens övergripande kompetens och utveckling. Samtidigt sörjer kommunen för att den är lockande som arbetsgivare.	<p>1) Förfrågan om välbefinnandet i arbetet vartannat år och utvecklingsåtgärder för välbefinnandet i arbetet samt uppföljning av dem</p> <p>2) Utbildningsplan</p> <p>3) Utveckling av service och serviceproduktion genom sektorsövergripande samarbete</p>	<p>1) Uppföljning av förverkligande av de valda utvecklingsåtgärderna för välbefinnandet i arbete på enhetsnivån, förbättring av resultaten i siffror</p> <p>2) Förverkligandet av utbildningsplanen på avdelnings- och enhetsnivån</p> <p>3) Det uppföljs att beredningsprocess för besluten förverkligas tillsammans och med öppet</p>

	4) Utveckling av elektroniska system	förfarande tillsammans med personalen. 4) Det elektroniska systemet har tagits i bruk.
--	--------------------------------------	---

UTVÄRDERING AV GENOMFÖRANDE	
Utvecklingsobjekt	Genomförande
Förfrågan om välbefinnandet i arbetet vartannat år och utvecklingsåtgärder angående den samt uppföljning av dem	En förfrågan om välbefinnande i arbetet har genomförts och verksamheten har utvecklats på basis av förfrågan 2018–2019.
Förverkligandet av utbildningsplanen på avdelnings- och enhetsnivån	Personalen har i stor utsträckning erbjudits utbildning som har valts på basis av utvecklingsområden. Den personliga utbildningsplanen uppdateras årligen i samband med utvecklingssamtal. Deltagande i de regelbundna utbildnings- och nätverksdagar enligt substans har blivit enhetsmässigt etablerade.
Utveckling av service och serviceproduktion genom sektorsövergripande samarbete. Det uppföljs att beredningsprocess för beslutna förverkligas tillsammans och med öppet förfarande tillsammans med personalen.	Grundtrygghets- och bildningsavdelningen har ökat sitt samarbete bl.a. i ärenden angående sysselsättning och LAPE-projekt, vilka omfattar även samarbete med närkommuner. Bildningsavdelningen samarbetar med teknisk avdelning angående bl.a. skolor. Utbildningar i anslutning till utveckling har förverkligats som gemensamma för alla avdelningar, t.ex. chefseftermiddagar. Kommunens samarbetsgrupp är med i alla förnyelseprogram som gäller personal.
Utveckling av elektroniska system	I och med samarbetet för ekonomi- och personalförvaltningen som inletts med Lojo stad har nya program för ekonomin och personalförvaltningen tagits i bruk.

2 Välfärd i Sjundeå kommun

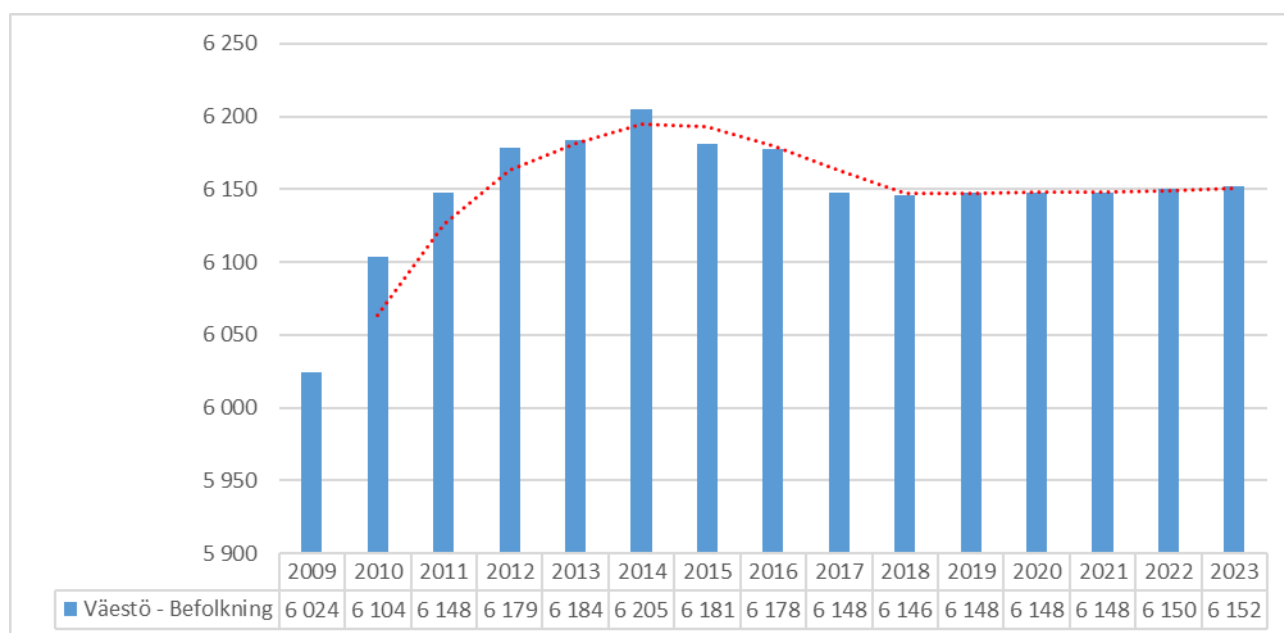
2.1 Nyckeluppgifter om Sjundeå

BEFOLKNING

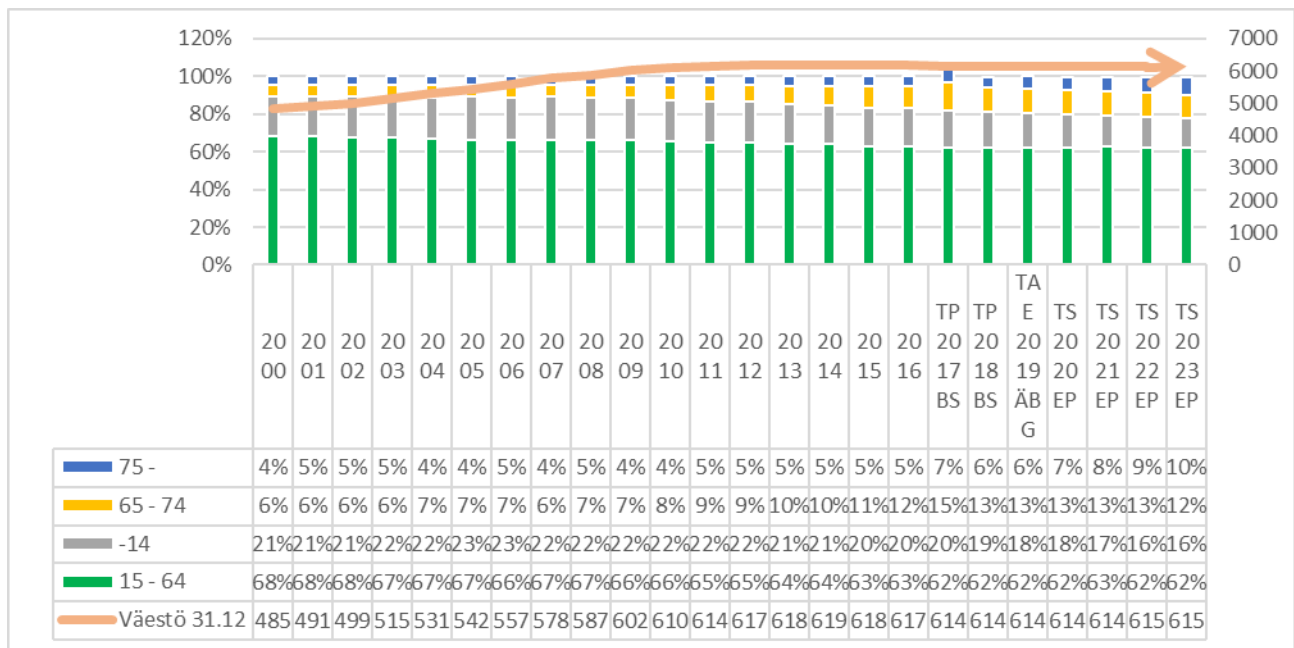
Enligt Statistikcentralen uppgick befolkningmängden i Sjundeå till 6146 personer i slutet av år 2018. Befolkningmängden i Sjundeå har länge ökat, men under de senaste åren har utvecklingen av befolkningmängden gått ned. Detta har påverkats av bland annat den ökade nettoflyttningen mellan kommunerna och osäkerhetsfaktorer i tågtrafiken. Man beräknar att anslutning till Helsingforsregionens trafik ökar kommunens livskraft och åtkomlighet genom förbättrade trafikförbindelser. Därmed beräknar man att befolkningmängden i Sjundeå utvecklas positivt i framtiden.

Enligt situationen 31.12.2018 var av invånarna 4 098 finskspråkiga, 1 729 svenskspråkiga och 319 hade ett annat språk som modersmål. Av befolkningen i Sjundeå var 67 % finskspråkiga, 28 % svenskspråkiga och 5 % hade ett annat språk som modersmål. Budgeten för år 2020 har uppgjorts med en befolkningmängd på 6148, och då antas befolkningmängden öka med 2 personer jämfört med år 2018. Den egna prognosen angående ökning i befolkningmängden under kommande åren har beräknats som lite måttligare för att motsvara det verkliga invånarantalet. Enligt statistikcentralens uppgifter 31.12.2018 är åldersstrukturen för Sjundeå kommuns befolkning följande: under 15-åriga 19 procent (2018, 20,1%), 15–64-åriga 62,4 procent (2018, 62,1%) och 64 år fyllda 18,6 procent (2018, 19,6%)

FIGUR 1. Utvecklingsprognos för befolkningen i Sjundeå 2009 – 2023

Källa: Statistikcentralen (modellerad)

Siuntio		Väestö ikäluokittain vuonna 2017 -						
Sjundeå		efolkningen per åldersklass år 2017						
Ikäluokka - Åldersklass	Ruotsinkielisiä - Svenskspråkiga	%	Suomenkielisiä - Finskspråkiga	%	Muun kielisiä - Andra språk	%	Yhteensä - Totalt	Väestö ikäluokitta in % - Befolkning en per åldersklas s %
Yhteensä - Totalt	1 754	29,24 %	4069	66,17 %	323	5,11 %	6 146	100 %
0 - 4	105	31,25 %	210	62,50 %	21	6,25 %	336	5 %
5 - 9	133	31,29 %	271	63,76 %	21	4,94 %	425	7 %
10 - 14	124	26,16 %	338	71,31 %	12	2,53 %	474	8 %
15 - 19	105	28,00 %	250	66,67 %	20	5,33 %	375	6 %
20 - 24	49	25,65 %	132	69,11 %	10	5,24 %	191	3 %
25 - 29	59	28,64 %	124	60,19 %	23	11,17 %	206	3 %
30 - 34	84	30,22 %	162	58,27 %	32	11,51 %	278	5 %
35 - 39	76	18,10 %	306	72,86 %	38	9,05 %	420	7 %
40 - 44	87	17,94 %	360	74,23 %	38	7,84 %	485	8 %
45 - 49	123	23,43 %	369	70,29 %	33	6,29 %	525	9 %
50 - 54	126	24,28 %	371	71,48 %	22	4,24 %	519	8 %
55 - 59	94	22,43 %	299	71,36 %	26	6,21 %	419	7 %
60 - 64	128	32,08 %	260	65,16 %	11	2,76 %	399	6 %
65 - 69	141	33,57 %	272	64,76 %	7	1,67 %	420	7 %
70 - 74	131	39,58 %	195	58,91 %	5	1,51 %	331	5 %
75-	189	55,10 %	150	43,73 %	4	1,17 %	343	6 %

Lähde - Källa: Tilastokeskus - Statistikcentralen 31.12.2017

DEN EKONOMISKA SITUATIONEN I SJUNDEÅ

Sjundeå kommuns balans visade år 2017 ett kumulativt överskott på ca 2 miljoner euro. Året var med tanke på förbättrande av kommunens ekonomi betydligt bättre än förväntat. Överskottet uppstod då verksamhetsintäkter överskred budgeten med mer än 870 000 euro och verksamhetsutgifterna utföll som

mindre än budgeterat. Skatteintäkterna överskreds med ca 930 000 euro och statsandelarna var 211 000 euro mer än budgeterat. Också finansieringskostnaderna var ca 184 000 euro mindre än budgeterat. År 2016 uppgick det kumulativa överskottet till ca 460 000 euro. Kommunen har ett betydande lånestock och redogörelsen av skatteintäkterna har varierat årligen. Att lösa problem med inomhusluften förorsakar tilläggskostnader på cirka en miljon euro på årsnivån under de närmaste åren. Förbättring av ekonomin förutsätter således att en fortsättningsvis sträng utgiftsdisciplin idkas samt att intäkterna hålls på en god nivå. Innan år 2016 har räkenskapsperioderna på 2010-talet främst visat underskott.

Den positiva ekonomiska utvecklingen beror främst på att man sedan 2010-talet i kommunen medvetet vidtagit balanseringsåtgärder genom vilka man har kunnat effektivisera ekonomin. Detta framgår också av att Sjundeå kommun klarade sig väldigt bra i den av Nordic Healthcare Group genomförda separata utredning gällande de västnyländska kommunerna angående social- och hälsovårdstjänsternas verksamhetsmiljöanalys. Enligt utredningen är exempelvis de invånarspecifika social- och hälsovårdstjänsternas behovsutgifter näst lägsta i Sjundeå efter Kyrkslätt.

I den rådande världsliga ekonomiska situationen är det ändå inte problematiskt att få förmånlig finansiering och Sjundeå kommuns risker angående finansieringen har tryggats genom att lyfta lån med fast ränta. Av kommunens lånestock har 100 procent fast ränta. Detta tryggar på lång sikt det att lånens räntegrad kan förutspås på förhand. Detta innebär ändå inte att man inte i fortsättningen skulle behöva fästa uppmärksamhet vid finansieringslösningarna.

Kommunen blev från och med början av år 2018 medlem i samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) och detta har också haft betydande inverknings på kostnadsstrukturens tillväxt. Via HRT sköter man i fortsättningen kommunens all kollektivtrafik, så som närtågstrurer. Å andra sidan har medlemskapet i HRT lett till att kommunens verksamhet och tjänster är mer bestående. Medlemskapet har också skapat möjligheter och på lång sikt ser man att HRT främjar utvidgandet av kommunens servicenätverk. Framförallt med hjälp av HRT strävar man efter att utveckla tillväxten av kommunens tätortsgrad och därigenom förbättra integrerandet av kommundiensterna samt att främja kommunbildningen. (Sjundeås budget 2020, s. 5)

2.2 Hälsa och funktionsduglighet

Den finländska hälsovårdslagen (1326/2010 2 kap 12 §) förpliktigar kommunerna att följa med sina invånarens hälsa och välmående samt de faktorer som påverkar det enligt befolkningsgrupper. Kommunen bör också i sina tjänster följa upp de verkställda åtgärderna, med vilka man svarar på invånarnas behov av välmående. Kommunen bör i sin strategiska planering sätta upp måla att främja hälsa och välbefinnande som grundar sig på lokala förhållanden och behov, definiera deras stödåtgärder samt använda som grund kommunvisa välmående- och hälsoindikatorer.

Sjukdomsindexet uttrycker, hur sjuk eller frisk befolkningen är i jämförelse med hela landets medeltal. Indexet grundar sig på tre koefficienter: dödlighet, den andel av den arbetsföra befolkningen som är på sjukpension och den del av befolkningen som har rätt till specialersatta läkemedel. Ju större värde på indikatorn, desto sjukligare är kommunen. Hela landets medeltal är 100. Indexet är ålderstandardiserat.

		2016	2017	2018
Sjukdomsindex	Ingå	77,6	76,6	78,0
	Kyrkslätt	84,1	85,4	84,8
	Lojo	96,4	98,0	98,0
	Sjundeå	86,6	87,4	85,4
dödlighetsindex	Ingå	75,4	75,1	71,7
	Kyrkslätt	97,8	101,3	99,4
	Lojo	97,6	101,0	101,6
	Sjundeå	100,0	95,9	87,1
läkemedelsersättningsindex	Ingå	88,3	88,1	89,0

	Kyrkslätt	91,1	91,3	91,4
	Lojo	98,0	98,5	98,7
	Sjundeå	88,1	89,0	90,6
arbetslöshetsindex	Ingå	69,0	66,7	73,4
	Kyrkslätt	63,5	63,7	63,7
	Lojo	93,7	94,5	93,7
	Sjundeå	71,8	77,2	78,4
Fpa, Hälsobarometern				

Mot bakgrunden av sjukdomsindexet har sjundeåbornas hälsotillstånd varit lite bättre under åren 2016–2018 än under 2012–2014, då sjukdomsindexet har varit över 90. För alla variabler är Sjundeås situation bättre än hela landet i medeltal.

Folksjukdomsindexet å sin sida återspeglar hur folksjukdomarna framträder hos befolkningen i förhållande till hela landets befolkning. Som finländska folksjukdomar räknas i FPA:s folksjukdomsindex med beaktande av vanligheten bland ersättningsgilla läkemedel diabetes, psykos, svag hjärtfunktion, ledreumatism, astma, blodtryckssjukdom och kransartärsjukdom. Folksjukdomsindexet är ett medeltal av dessa sju index. Ju större indikatorvärdet är, desto mer förekommer folksjukdomen. Hela landets befolknings medeltal är 100. Indexet är ålderstandardiserat.

		2016	2017	2018
Folksjukdomsindex	Ingå	81,2	81,4	83,6
	Kyrkslätt	83,8	84,0	83,2
	Lojo	90,5	91,3	92,3
	Sjundeå	81,3	82,4	85,6
Diabetes	Ingå	92,0	88,0	90,5
	Kyrkslätt	97,1	96,5	95,4
	Lojo	110,0	111,0	110,9
	Sjundeå	97,2	95,9	96,1
Psykos	Ingå	77,3	76,8	75,0
	Kyrkslätt	77,0	74,2	73,1
	Lojo	90,4	91,8	92,0
	Sjundeå	61,3	60,1	69,4
Hjärtstörning	Ingå	84,3	93,5	101,5
	Kyrkslätt	74,7	77,5	75,5
	Lojo	65,2	67,3	70,5
	Sjundeå	91,7	96,4	108,0
Ledreumatism	Ingå	80,6	76,9	81,5
	Kyrkslätt	87,5	87,1	87,0
	Lojo	91,6	91,7	92,0
	Sjundeå	78,3	80,2	76,8
Astma	Ingå	70,6	70,2	69,8
	Kyrkslätt	83,6	84,0	84,1
	Lojo	92,3	92,5	92,7
	Sjundeå	82,0	85,9	87,4
Blodtryckssjukdom	Ingå	85,3	84,6	85,7
	Kyrkslätt	83,5	83,8	83,5
	Lojo	93,6	93,6	93,4
	Sjundeå	83,9	81,4	83,4
Kransartärsjukdom	Ingå	78,1	79,7	80,9
	Kyrkslätt	83,0	85,0	83,7

	Lojo	90,5	91,1	94,4
	Sjundeå	74,9	77,2	78,2
Fpa, Hälsobarometern				

Av folksjukdomarna är hjärtstörning den enda, vars förekomst är större i Sjundeå än hela landets medeltal. Psykoserna förekomst i Sjundeå är klart under medeltalet.

Åtgärder som befrämjar hälsa och välbefinnande

Man kan mäta kommunens verksamhet som befrämjar hälsa och välmående hos invånarna genom en indikator på kommunledningens hälsofrämjande aktiviteter. Denna indikator beskriver kommunledningens och kommunens centrala styrelses verksamhet jämfört med antagen god praxis (100).

Främjande av hälsa och välmående i kommunledningen	2017	2019
Hela landet	79	78
Ingå	52	36
Kyrkslätt	48	73
Lojo	71	79
Sjundeå	66	60

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005–2020

Hälsovårdens resurser

Det är viktigt med tanke på befolkningens välmående att garantera regionalt likvärdiga och jämställda hälso- och välfärdstjänster, och sålunda påverka kommunens livskraft. Långa väntetider till läkare uppvisar regionala skillnader i förverkligandet av hälso- och välfärdstjänster.

I Sjundeå förverkligades alla hälsovårdens icke-brådskande läkarbesök inom öppenvården under åren 2017–2019 under mindre än 3 månader, när det av hela landets icke-brådskande läkarbesök fanns 2–3 % som översteg 3 månaders väntetid. År 2019 behövde 31,6 % i Sjundeå vänta på en icke-brådskande läkartid längre än 7 dagar. Läget har märkbart förbättrats från år 2017, då 78,4 % av de uppfyllda läkartiderna ordnades senare än 7 dagar. I hela landet förverkligades 59,6 % av läkarbesöken år 2019 efter en 7 dagars väntetid. Till tandläkarens icke-brådskande mottagning kom i Sjundeå år 2018 under mindre än 21 dagar 80 % av dem som beställt tid, när det i hela landet låg på 54,8 % av besöken under 21 dagar.

Enligt Sotkanets statistik ligger användandet av psykiatrisk sjukdomsvård och missbruksstjänster i Sjundeå under hela landets medelnivå. Även socialtjänster och utkomststöd behövs under riksomfattande medeltal i Sjundeå.

Sjundeåborna var såväl i höstens 2019 genomförda välfärdsenkät som i kundresponser hos grundtryggheten mycket nöjda med kommunens hälsovårdstjänster.

2.3 Säkerheten

Trafiken

I oktober 2019 startades i Sjundeå under övervakning av Ramboll Finland Oy uppgörandet av en trafiksäkerhetsplan. För planen undersökte man åsikter hos dem som bor och rör sig i Sjundeå vad trafikens säkerhetsläge beträffar. Närapå 450 personer besvarade den elektroniska enkäten. Enligt dem som besvarat enkäten är föräldrarnas och övriga vuxnas föredöme den viktigaste faktorn när det gäller att främja trafiksäkerheten. Det ansågs även viktigt med tanke på trafiksäkerheten att ta i beaktande hur man rör sig och säkerhet i planläggning och planering av tjänstenätet. 25 % av de som svarade ansåg Sjundeås trafiksäkerhet vara god eller mycket god, 40 % medelmåttig och de övriga 35 % dålig eller mycket dålig.

Enligt enkätsvaren är det inte trafikomgivningens problem som ligger bakom trafikförseelserna, utan som de allmännaste skälen ansågs en negligerande attityd och tanklöshet samt brådskande. De som svarat på enkäten medgav att de själv också syndar mot trafikreglerna. En tredjedel av de som svarat sade sig ibland

köra överhastighet. Var sjätte sade att man använder sig av smarttelefon ibland under körning utan handsfree. Det var också typiskt att köra när man var trött. Endast en femtedel av de som svarat sätter sig aldrig bakom ratten då när man är trött.

Under de senaste tio åren har det skett i medeltal 38 trafikolyckor om året i Sjundeå. Av olyckorna har i medeltal 7 lett till personskador. Antalet olyckor har under de senaste fem åren sjunkit från åren 2013–2018 när det skedde i medeltal 25 olyckor om året, av vilka fem lett till personskador.

Andelen hjortolyckor är betydande av alla olyckor på Sjundeås område. Under åren 2009–2018 var 47 % av trafikolyckorna hjortkollisioner. Det att olyckorna minskat de senaste åren beror främst på att man ändrat registreringen av hjortolyckor. Under åren 2009–2015 inträffade i medeltal 27 bokförda viltolyckor om året, när det skedde i medeltal 3 olyckor/år under åren 2016–2018. En ändring i sättet att bokföra olyckorna skedde år 2015, då man inte längre bokförde mindre djurolyckor efter det.

År 2018 var 98 offer för vägtrafikolyckor i Sjundeå/ 100 000 invånare, när hela landets medeltal låg på 100 offer /100 000 invånare. Nylands medeltal var 76 offer / 100 000 invånare. Flest olyckor skedde bland unga och unga vuxna, dvs. i åldern 15–24. 49 % av olycksoffren var förare av person- eller paketbil samt 18 % var passagerare. Av offren var 10 % mopedister och 10 % motorcyklister. De övriga 13 % var cyklister, fotgängare eller lastbilsförare.

I öppningsceremonin för trafiksäkerhetsplanen 26.10.2019 berättade polisen, att innan september 2019 hade man gett på Sjundeås område 3138 ordningsbot och 137 dagsböter för fortkörning. Den största delen av dessa kommer av bevakningsbilarna på stamväg 51. Data från kamerorna i stolpen finns inte i denna statistik, såvitt den som fått böter inte gjort besvär. Under samma tid har man bokfört på Sjundeås område 12 fall av rattfylleri, av vilka 9 grova och 3 fall av körsel under påverkan av droger. De grova rattfyllerifallen har ökat, de övriga minskat.

Under år 2019 har kommuninvånarna lyft fram i enkäter angående bl.a. trafiken, välmående och cyklande överensstämmande önskingar om att de lätta trafiklederna borde utvecklas. Till exempel i cykelenkäten som genomfördes i maj 2019 anmälde 86,5 % av de som svarat, att de skulle cykla mera, om det fanns mera cykelvägar på kommunens område. De flesta utvecklingsförslag har samlats kring byggandet av en säker korsning vid stamväg 51. I kartsvaren beträffande trafiksäkerheten önskade 40 % förbättringar gällande i synnerhet problemställen för fotgängare och cyklister.

För trafiksäkerhetsplanen svarar i samarbete Sjundeå kommun och Nylands NTM-central. Sakkunniga inom trafiksäkerhet och förflyttningar har nyligen granskat förbättringspunkter i trafikterrängen. Då man definierat förbättringsbehov har man utnyttjat respons från bl.a. invånarenkäten. Dessutom har kommunens olika avdelningar och kontaktgrupper håller på med ett verksamhetsprogram inom trafiksäkerheten. Planen blir helt färdig i början av år 2020.

Brott

Antalet egendoms- och narkotikabrott har under åren 2017–2018 i förhållande till befolkningsantalet i Sjundeå varit under medeltalet för hela landet, men trafikförseelserna i förhållande till befolkningen överskrider klart det riksomfattande medeltalet. Enligt en nyhet publicerad på Yle den 22.12.2019 har fler än var tionde kört överhastighet i Sjundeå på stamväg 51 vid Timalavägen under detta år (128 bilder från övervakningskameran / 1000 fordon). Enligt polisen är detta antal bilister som kör överhastighet det högsta i landet år 2019.

		2017	2018
Misstänkta för brott under påverkan av berusande ämnen /1000 inv.	Finland	13,8	14,1
	Sjundeå	8,9	7,2
Brottsmisstänkta 0 - 14-åringar / 1 000 i motsvarande ålder	Finland	9,5	8,6
	Sjundeå	10,5	5,2
Brottsmisstänkta 15 - 17-åringar / 1 000 i motsvarande ålder	Finland	73,6	71,7
	Sjundeå	44,1	46,7

Brottsmisstänkta 18 - 20-åringar / 1 000 i motsvarande ålder	Finland	162,3	137,1
	Sjundeå	46,2	69,5
Vissa trafikförseelser som kommit polisen till kännedom / 1 000 inv.	Finland	8,2	8,8
	Sjundeå	12,4	9,9
Äventyrande av trafiksäkerheten och förseelser som kommit till polisens kännedom / 1000 invånare	Finland	85,5	87,3
	Sjundeå	440,4	908,7
© IHV, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005–2020			

Räddningsväsendet

För räddningsväsendet i Sjundeå svarar Västra Nylands räddningsverk. Det är Västra Nylands räddningsverks skyldighet att ansvara för medborgarnas, företagens och samfundens säkerhet på räddningsverkets område. Till uppgifterna hör att förebygga olyckor, att förbättra färdigheter som behövs i samband med olyckshändelser för kommunerna och dess invånare, räddningsåtgärder samt sjuktransport. I Sjundeå kommun fungerar som avtalsbrandkår Sjundeå Frivilliga Brandkår (Sjundeå FBK).

Sjundeå FBK:s uttryckningar	2016	2017	2018
släcknings- och räddningsuppdrag	105	104	100
förstahjälp	64	56	63
sammanlagt	169	160	163
källa: Sjundeå FBK:s hemsida			

2.4 Bildning

Lagen ålägger kommunen att anordna småbarnspedagogik (Lagen om småbarnspedagogik 540/2018), grundundervisning (Lagen om grundundervisning 628/1998), elevvård (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013), bibliotekstjänster (Lag om allmänna bibliotek 1492/2016), ungdomstjänster (Ungdomslagen 1285/2016), rehabiliterande arbeten (Lag om rehabiliterande arbete 189/2001) samt ge möjligheter att utöva idrott (Lagen om fysisk fostran 390/2015) och kulturverksamhet (Lag om kulturverksamhet i kommunerna 166/2019). I Sjundeå är de ovan nämnda tjänsterna en del av bildningsväsendet.

Småbarnspedagogik

I Sjundeå kommun erbjuds småbarnspedagogiktjänster såväl inom finsk- som svenskspråkiga kommunala daghem, som kommunal familjedagvård, som förskolepedagogik och som kompletterande småbarnspedagogik. Dessutom har barnfamiljer i Sjundeå möjlighet att få individuellt vårdstöd, till vilket hör bl.a. hemvårdsstöd för barn under 3 år samt delvis och flexibel vårdpenning. I Sjundeå används också en servicesedel för småbarnspedagogiken, som man kan använda i kommunen och utanför kommungränserna i de privata serviceproducentenheter som godkänts av kommunen.

I Sjundeå kommun har deltagande i småbarnspedagogiken ökat en aning mer än i resten av landet från år 2017 till år 2018. Speciellt till deltidssmåbarnspedagogik kommer fler barn än i resten av landet.

		2017	2018
Alla 0–6-åringar som deltagit i kommunens småbarnspedagogik i % av alla	Hela landet	59,6	61,6
	Ingå	52,4	55,2
	Kyrkslätt	59,4	60,3
	Lojo	56,8	56,7
	Sjundeå	58,6	64,7
1–2-åringar som deltagit i kommunens småbarnspedagogik på deltid i % av alla	Hela landet	5	4,7
	Ingå	8	8,8

	Kyrkslätt	4,7	2,2
	Lojo	0,6	1,2
	Sjundeå	7,5	11,8
3–5-åringar som deltagit i kommunens småbarnspedagogik på deltid i % av alla	Hela landet	10,1	9,4
	Ingå	14,5	9,2
	Kyrkslätt	11,1	7,5
	Lojo	2,6	2,5
	Sjundeå	10,9	17,4

© IHV, Statistik- och indikatorbanken Sotkanet.fi 2005–2020

Grundundervisningen

Sjundeå kommun anordnar grundundervisningstjänster för finskspråkiga åk 1–9 i Aleksis Kiven koulu och för svenskspråkiga åk 1–6 i Sjundeå svenska skola. Den svenskspråkiga grundundervisningens elever i åk 7–9 placeras enligt Sjundeå kommuns elevupptagningsområdets närskola antingen i Källhagens skola i Virkby, som upprätthålls av Lojo stad, eller Winellska skolan som upprätthålls av Kyrkslätt kommun.

Enhet	Aleksis Kiven koulu	Sjundeå svenska skola	Källhagens skola	Winellska skolan	Övriga
Elevantal årskurser 1–6	361	181			
Elevantal årskurser 7–9	180		56	26	
Elevantal totalt	541				36

I framtiden kommer Sjundeås, såsom hela Finlands behov av småbarnspedagogik- och undervisningsplatser bero mycket på minskningen av barn.

Barnprognos enligt språkgrupp	Till förskolan	Till skolan	Födelseår	Modersmål finska	Modersmål svenska	Sammanlagt
	2022	2023	2016	44	18	62
	2021	2022	2015	39	28	67
	2020	2021	2014	42	26	68
	2019	2020	2013	50	28	78

Elevvården

Elevvården stöder inlärning och välmående hos förskolans och grundundervisningens elever i skolans vardag samt främjar skolans och hemmens samarbete. Det arrangeras elevvårdverksamhet i Sjundeå kommuns skolor enligt den nya elevvårdslagen som en samfundsmässig och individuell elevvård samt ett pedagogiskt stöd för inlärning. Till elevvårdstjänsterna hör kurator- och psykologtjänster samt tjänster för speciellt stöd för inlärning samt skolhälsovård.

Enligt en skolhälsovårdsenkät som gjordes år 2019 har Aleksis Kiven koulus elever i åk 8 och 9 använt mindre än genomsnittet av hälsovårdens, läkarens och kuratorstjänster inom elevvården, medan psykologtjänsterna använts mer än i det övriga landet. Åtminstone 3 gånger under läsåret har 9,2 % av eleverna i Sjundeå besökt skolpsykolog, medan hela landets genomsnitt är 5,2 %.

Under läsåret har ...% av eleverna i åk 8 och 9 besökt	Sjundeå	hela landet
skolhälsovården annars än under hälsogranskning	30,3	37,8
skolläkare annars än under hälsogranskning	20,6	21,9
skolkurator	7,1	11,8
skolpsykolog	11,2	9,0

Till skolhälsovården hör de årliga hälsogranskningarna, varav 1, 5 och 8 klassens hälsogranskningar är omfattande. I den omfattande granskning ingår läkarundersökning. Som grund för kundunderlaget vid kurators- och psykologtjänster räknar man 600 kunder per arbetstagare.

Vid resursering av personal inom skolhälsovården används de ikraft varande rekommendationer, dock så att lagarnas och förordningars krav uppfylls samt därtill lokala förhållanden. Som grund för kundunderlag kan man anse 600 kunder/hälsovårdare och 2100 kunder/läkare.

Biblioteket

Verksamheten på Sjundeå kommuns bibliotek har utvecklats under de senaste åren, vilket syns i statistiken både som en ökning av besöksiffrorna och som en ökning av anskaffningarna i förhållande till invånarna, nu till medelnivå nationellt. Jämfört med invånartalet lånas dock mindre böcker än i landet i medeltal.

	Sjundeå 2016	Sjundeå 2017	Sjundeå 2018	Hela landet 2016	Hela landet 2017	Hela landet 2018
Fysiska besök/ Invånare	3,98	4,10	4,50	8,99	9,15	9,09
Fysiska besök/ öppetid	16,27	16,72	20,07	31,85	30,39	27,77
Lånare/invånare i %	21,29	20,06	21,15	36,31	35,46	35,77
Anskaffningar/invånare / 1000	180,52	257,36	341,52	328,46	332,03	347,90
Verksamhetskostnader/ fysiska besök	13,31	12,50	13,72	6,46	6,26	6,42

Ungdomstjänster

Ungdomstjänsterna anordnar verksamhet för 11–29-åriga sjundeåbor. Verksamhetsformerna är ungdomsgård, MiniWalkers för 5.-6.klassisterna, VälkkäWalkers-rastverksamhet, gruppverksamhet bland högstadiel elever, olika tillställningar samt uppsökande ungdomsverksamhet. Ungdomstjänsterna ansvarar också för ungdomsfullmäktiges verksamhet och koordinerar den i praktiken.

Man erbjuder år de unga öppna utrymmen enligt Walkers-konceptet i ett utrymme med plats för ca 60 personer. Många frivilliga vuxna är med i verksamheten, där man skolas till Walkers-frivilligarbete. Ändamålet med uppsökande ungdomsarbete är att nå sådana unga som är i behov av stöd och att hjälpa ungdomen hitta sådana tjänster och stöd, som kan främja tillväxt, självständighet, delaktighet i samhället och tillträde till utbildning och arbetsmarknaden. Verksamheten baserar sig på den ungas frivillighet och på samarbete som görs med den unga. Man har ett aktivt samarbete även med skola, elevvården och socialtjänsterna. År 2019 hade Sjundeå 61 kunder inom den uppsökande ungdomsverksamheten.

Rehabiliterande arbetsverksamhet

Den rehabiliterande arbetsverksamheten är avsedd för sådana personer som varit länge arbetslösa, för att förbättra möjligheterna att få arbete och klara sitt liv. Rehabiliterande verksamhet kan arrangeras inom olika workshops eller kommunens arbetsenheter. Sjundeå kommuns workshop Virta producerar rehabiliterande arbetsverksamhet både för unga och vuxna. De 16–29 år gamla har en egen grupp och / eller kan de delta i verksamheten med de vuxna. Workshopen fungerar fyra dagar i veckan och en dag på workshopen räcker 4 timmar. Under år 2019 fanns med i Workshop Virtas verksamhet 30 deltagare, av vilka 7 var under 29 år.

Som arbetsmetod använder Workshop Virta enskild och grupphandledning samt arbetshandledning. Handledarna i workshopen har förverkligat många projekt som ökat trivseln i kommunen tillsammans med skolorna, biblioteket, församlingarna och föreningarna.

Idrott

Idrottslagen (390/2015) stadgar i 1 kap. 5§ att det är kommunens skyldighet att anordna allmänna förutsättningar för att idka idrott på lokalt plan. Kommunen bör skapa förutsättningar för invånarna genom

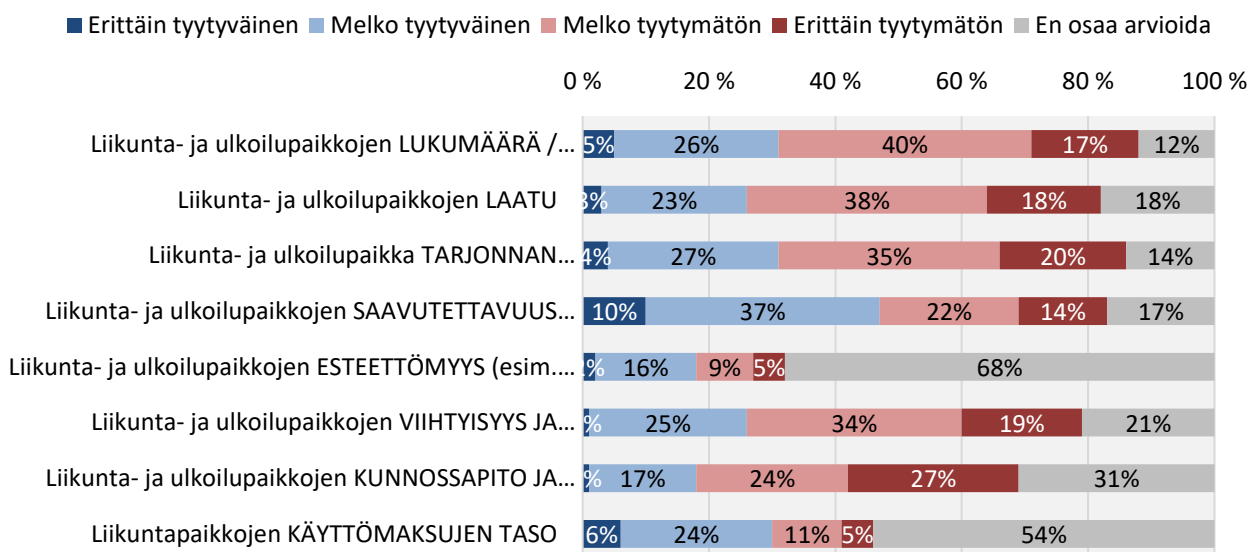
- 1) att anordna idrottstjänster samt idrott som främjar hälsa och välfärd genom att ta i beaktande olika grupper
- 2) att stöda medborgarverksamhet, föreningsverksamhet inkluderad
- 3) att bygga och upprätthålla idrottsplatser

Dessutom bör kommunen höra sina invånare i beslut som rör idrott och evaluera invånarnas aktivitet. Sjundeå kommun upprätthåller mångsidigt olika idrottsplatser, som är i kommuninvånarnas och föreningarnas användning antingen gratis eller mot en liten avgift. Kommunen delar ut årliga penningstöd till idrottsorganisationer som verkar inom kommunen. År 2019 gav man åt idrottsföreningar i Sjundeå 31 000 euro i understöd. Man strävar också till att öka invånarnas idrottsaktivitet genom att arrangera olika tillfällen och happenings.

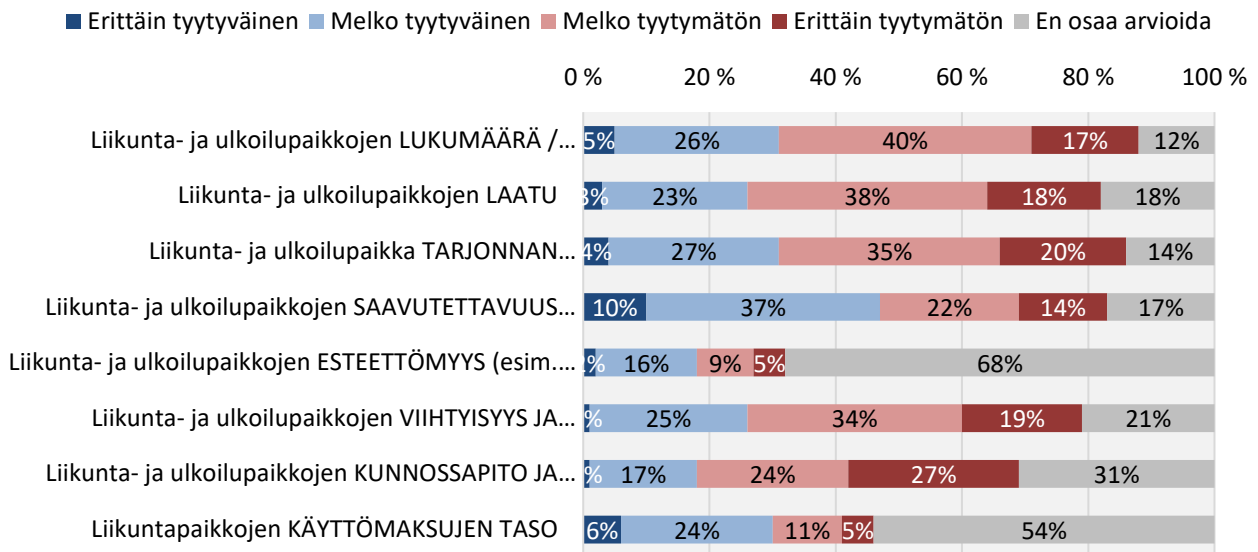
I slutet av år 2019 förverkligades i Sjundeå en vid redogörelse för idrottssituationen, vilken är som grund för kommunens idrottsplan för åren 2020–2023. Enkäten förverkligas som en öppen nätenkät till alla invånare, speciellt riktad till 4. och 8.klassernas elever, till idrottsföreningarna som verkade i kommunen samt till kommunens beslutsfattare och personal. Inom utsatt tid besvarades invånarenkäten av 263 personer, av vilka 151 var vuxna, och 50 % var 30–49 år. 69 % av dem som svarat sade sig idka någon form av vardagsidrott, 51 % konditionsidrott och 38% naturidrott. Tävlingsidrott anmälde sig 15 % att idka. 34% uppskattade, att idrottsrekommendationen uppfylls till alla delar och att 12 % av rekommendationerna överhuvudtaget inte uppfylls. Som de största hindren för att idka idrott enligt rekommendationerna upplevde man tidsbristen (58%) och bristen på lämplig idrottsplats eller -gren (31%).

De vuxna svarspersonernas grad av tillfredsställelse med Sjundeås idrottsplatser just nu beror av platsen. I en jämförelse med nio kommuner upplever invånarna i Sjundeå mera är i grannkommunerna att de är nöjda med kommunens idrottsförhållanden. Mest (56%) utvecklingsåtgärder önskade man sig till utveckling av vardagsidrott.

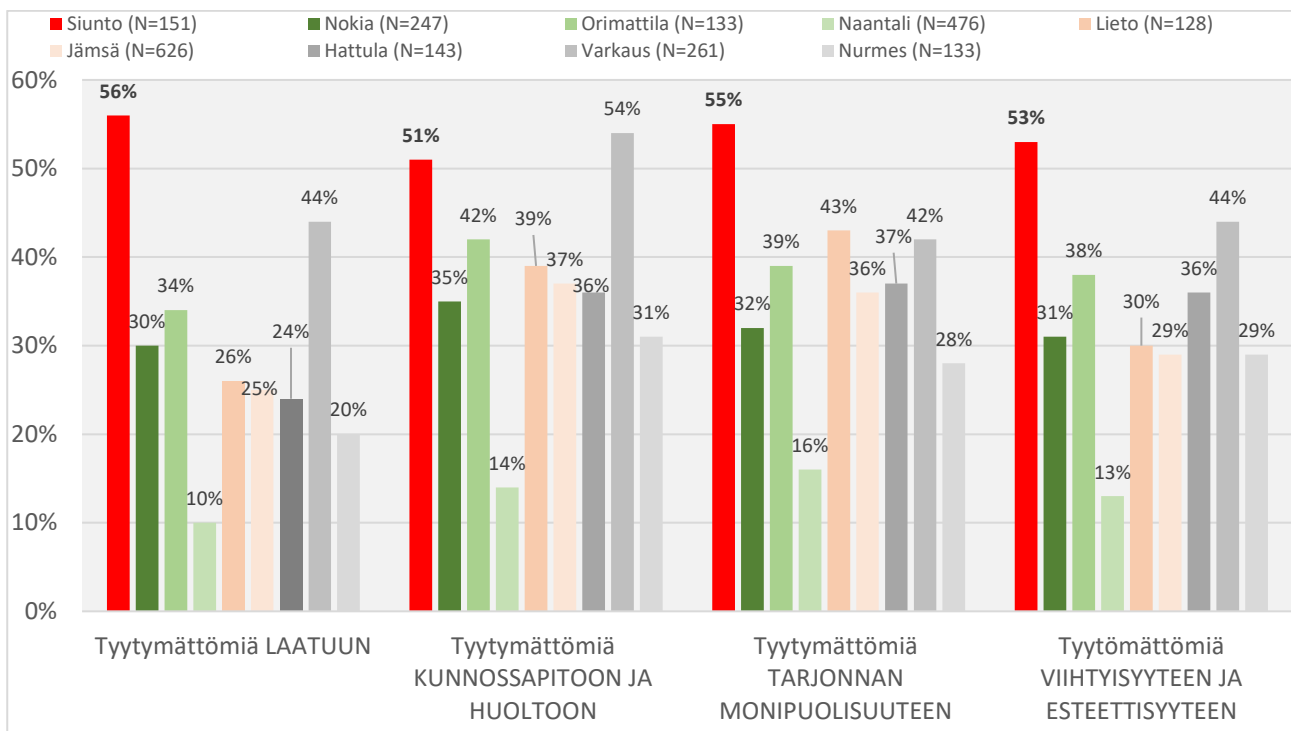
Tillfredsställelse med idrottsplatserna i nuläget

Tyytyväisyys olosuhteiden nykytilaan

Tyytyväisyys olosuhteiden nykytilaan, tyytymättömien osuus / kuntavertailu*

*Kuntavertailu: Nuori Suomi, Valo & Smartsport kyselyaineistot 2010–2019

På enkäten svarade 115 skolelever. Av dem hade 51 % en längre skolväg än 5 km, vilket innebär att skolvägen högst antagligen skedde med kommunal transport. 68% av svararna anmälde att de idkar idrott eller sport i en idrottsförening. Att röra sig under rasterna var mycket allmänt bland lågstadielever, men klart mera sällsynt bland högstadielever.

	jag rör mig varje varje rast 10 min eller mer	jag rör mig ibland några raster 10 min eller mer	jag brukar inte röra mig på rasterna
--	---	--	--------------------------------------

% av 1–6-klassister	82	17	1
% av 7–9-klassister	20	52	28

Kulturen och det fria bildningsarbetet

Kommunens uppgift är att främja, stöda och anordna kulturverksamhet i kommunen. Dessutom kan kommunen anordna grundundervisning i konst och fritt bildningsarbete.

Grundundervisning i konst är inriktad från en nivå till följande, i första hand till barn och unga riktad undervisning i olika konstgrenar, vilken dessutom ger eleverna färdigheter att uttrycka sig själva och söka in till en yrkesutbildning i motsvarande konstgren och högskoleutbildning. Sjundeå kommun erbjuder grundundervisning i musik i samarbete med Lojo musikinstitut och Kyrksläotts musikinstitut.

Ändamålet med det fria bildningsarbetet är att främja genom livslång inläring ett enat samhälle, jämlikhet och skola till aktivt medborgarskap. I det fria bildningsarbetet betonas det egna inlärandet, gemensam verksamhet och delaktighet. Det fria bildningsarbetets studieinstitut kan även arrangera stödundervisning eller därtill hörande utvecklings- och servicetjänster. Institutet inom det fria bildningsarbetet är medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsinstitut och lärocentraler.

Sjundeå kommun är medlemskommun i Hiisi-institutet. Institutet erbjuder finskspråkiga sjundeåbor tjänster inom fria bildningsarbetet. Kyrkslätt MBI erbjuder sjundeåborna motsvarande svenskspråkiga tjänster. Man anordnar undervisning i Sjundeå kommun varje läsår enligt institutets kursutbud.

Sjundeå kommun är en av den svenskspråkiga Västra Nylands folkhögskolas ägarkommuner. Folkhögskolan, som befinner sig i Raseborg, erbjuder möjlighet att studera vid ettåriga studielinjer olika konstformer och vetenskapliga ämnen. Institutet erbjuder Sjundeåbor, som avlagt läroplikten möjlighet att förbättra sina vitsord i klass tio.

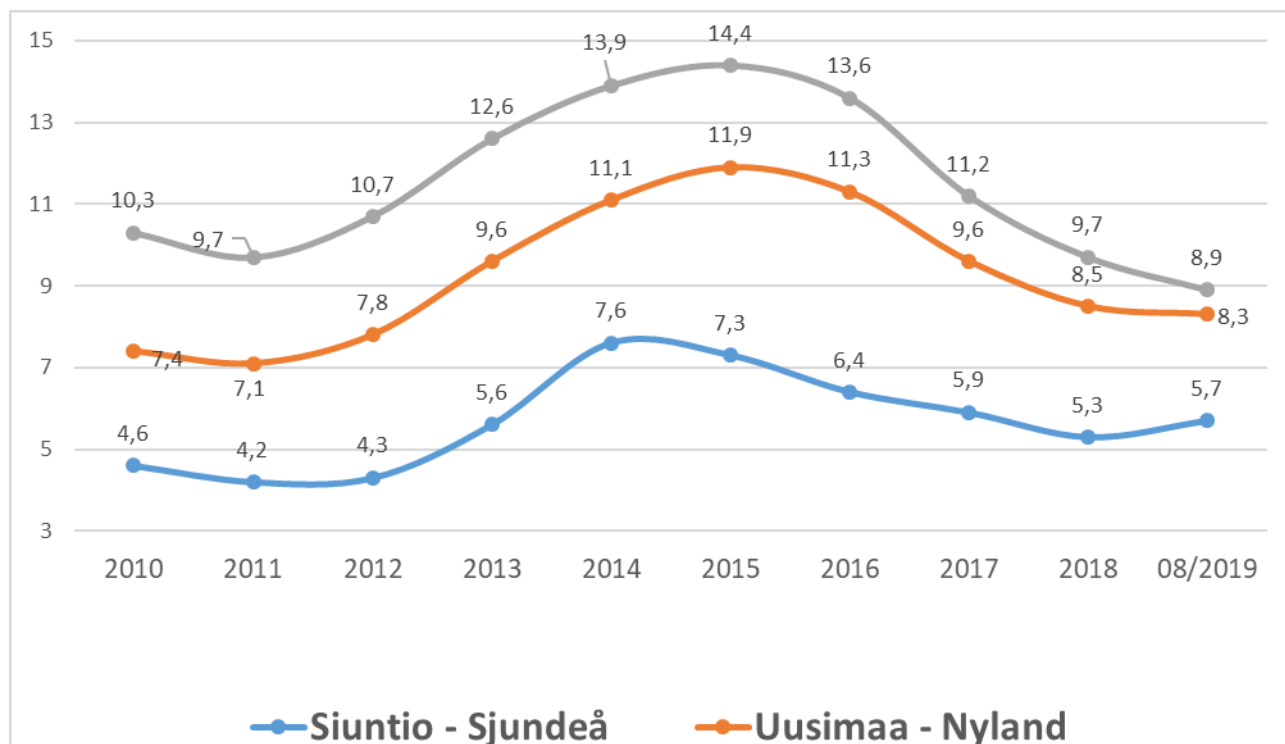
I Sjundeå kommun förverkligas kulturtjänsterna i samarbete med övriga kommuner och tredje sektorn. Kommunen delar årligen ut verksamhetsbidrag till kulturverksamhet och fritt bildningsarbete. År 2019 gavs understöd på lite mer än 35 000 euro.

2.5 Sysselsättning och utkomst

Enligt Närings-, trafik- och miljöcentralens i Nyland (NTM-central) sysselsättningsöversikt var arbetslöshetsgraden för Sjundeå kommun i slutet av augusti 2019 5,7 %. Sjundeås särdrag och positiva drag är att arbetslöshetsgraden är betydligt mindre än arbetslöshetsgraden i Nylands landskap eller i hela landet. Arbetslöshetsgraden i Sjundeå var 5,3 % i december 2018 och 5,9 % i december 2017. Arbetslöshetsgraden i Sjundeå sjönk med 0,6 procentenheter under den ifrågakvarande perioden. Antalet arbetslösa uppgick i Sjundeå totalt till 165 personer i december 2018 och till 186 personer i december 2017. Detta innebär att antalet arbetslösa minskade med ca 11 %. Den låga arbetslöshetsgraden är en viktig resurs för kommunens ekonomiska utveckling. På grund av den höga sysselsättningen är det möjligt att få ett bättre kommunalskatteutfall. Sjundeå kommuns självförsörjningsgrad gällande arbetsplatser var 49,00% år 2016 och 50,0% år 2015.

Sjundeå har profilerat sig som en pendlingskommun och därför är fungerande trafikförbindelser till huvudstadsregionen avgörande för utvecklandet av kommunen. Sjundeås arbetslöshetsgrad hör till de lägsta i Nyland. Enligt Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland var antalet arbetslösa arbetssökanden under 25 år i Nyland i juli 7,9 % lägre än föregående året. Antalet långtidsarbetslösa inom Nylands område är också sjunkande, det var 7,2 % lägre jämfört med år 2018. Mest nya lediga arbetsplatser finns det för försäljare, husbyggare och städare. Hela landets motsvarande tal var 9,4 procent, vilket är 0,5 procentenheter mindre än för ett år sedan. Enligt arbets- och näringsministeriet fanns det i hela landet i slutet av juli 2019 sammanlagt 268 300 arbetslösa, vilket är 15 400 färre än året innan. (Sjundeås budget 2020, s. 5)

FIGUR 1. Arbetslöshetsgrad 2010 – 2019

2.6 Boende, klimat och miljö

2.6.1 Boende och planläggning

I Sjundeå bor man oftast i ägarbostäder och sällan i höghus. Regionalt sett finns det endast få fritidsbostäder i Sjundeå. I en utredning från år 2014 av Finansierings- och utvecklingscentralen för boende (ARA) finns det inga bostadslösa i Sjundeå. ([www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018\(49593\)](http://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018(49593)))

TABELL: Boende 31.12.2018

	Sjundeå	Ingå	Kyrkslätt	Lojo	Hela landet
Antal bostadsenheter	2 565	2 405	16 652	21 816	2 705 499
Antal bostadsenheter i hyresbostäder, %	11,5	12,8	25,1	25,1	32,7
Andel bostadsenheter som bor i rad- eller småhus, %	89,7	88,6	68,2	65	39
Antal fritidsbostäder	820	2 363	2 493	8 516	509 785

Välbefinnandet i vardagen främjas av att skaffa eller hyra en egen bostad, där man kan känna sig trygg och som man kallar ett hem. Kommuner kan påverka antal aktörer som bygger bostäder av rimligt pris genom att skapa förutsättningar till det och eventuellt vid behov själv delta i byggandet av bostäder. På detta sätt bidrar man till bostadssituationen för de sämre lottade. (THL Sotkanet, https://tilastokeskus.fi/til/asas/2018///asas_2018_2019-05-14_tie_001_fi.html)

	2015	2016	2017	2018
Ingå	32,6	32,5	33,2	33,8
Kyrkslätt	31	31,2	32,3	33,5
Lojo	38,4	39,1	39,7	40,5
Sjundeå	28,5	29,1	29,3	30,4
Hela landet	42,2	42,6	43,4	44

TABELL: Bostadsenheter för en person, % av bostadsenheter 2015–2018

Kommunen ska sörja för kommuninvånarnas välbefinnande och främjande av hälsa. Välbefinnande och hälsa är förknippade med bl.a. livsmiljö, planläggning och trafikarrangemang, som skapar grund för kommuninvånarnas välbefinnande. Med en god livsmiljö kan man främja fysisk aktivitet i vardagen, men med en sämre livsmiljö kan man också förhindra fysisk aktivitet i vardagen. Genom kommunalpolitiska beslutsfattande kan man främja och planera livsmiljö som favoriserar motion.

Planläggningen är planering av markanvändning och reglering av användning av områden, vars mål är att trygga byggandet av en god livsmiljö. Planläggningen delas in i olika planläggningsnivåer vilka är landskapsplan, generalplan och detaljplan. Kommunen ansvarar för generalplan och detaljplan. Med planläggning fastställer man hur olika funktioner är belägna, trafiknätverk, boende, service och arbetsplatser.

Med planläggning möjliggörs en trivsamt livsmiljö samt främjande av välbefinnandet på andra sektorer. Goda förutsättningar till vardagsmotion och hälsofrämjande motion skapas genom planläggningen. Med planläggning kan man förhindra t.ex. social diskriminering och uppkomst av annan ojämnhet. Boendemiljöns hälsosamhet, säkerhet och tillgänglighet ska beaktas som helhet i planering, förverkligande och upprätthållande av samhällen. Planering av markanvändning och trafik är ett effektivt förbyggande sätt att påverka t.ex. buller utomhus, luftkvalitet i boendeomgivningen och skydd av råvattenkällor för hushållsvatten.

En spridd samhällsstruktur förorsakar beroende av bil på grund av att avstånden är långa. Detta beror på att boende, arbetsplatser och service finns utspridda. Genom att uppdatera samhällsstruktur blir avstånden kortare och rörelse kan förverkligas med muskelstyrka och med lite utsläpp. Målet är att när servicen bibehålls och utvecklas så att seniorer kan bo i eget hem så länge som möjligt. Dessutom strävar man till att dagligvaruservicen är på gångavstånd eller kan nås med kollektivtrafik. Barns och ungdomars dagliga behov av motion främjas genom att de kan gå eller cykla till skolan. Barnens självständighet och ansvar utvecklas samtidigt med att barnen själv kan ta sig till skolan. Koncentrering av skolor är ett exempel på att skolresor kan vara för långa eller farliga för att göras självständigt. (www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-edistamisen-hyvat-kaytannot, [Oulun yliopisto/liikuntakaavoitus.fi](http://Oulun_yliopisto/liikuntakaavoitus.fi))

Andra aktuella projekt i Sjundeå är bland annat Nylands friluftsområdets utvecklingsplan för Kopparnäs-Störsviks friluftsområde. Samarbetet mellan den tredje sektorn och kommunerna är i en viktig roll i projektet. Det är viktigt att utveckla området därför att befolkningsantalet på huvudstadsregionen ökar hela tiden. Därtill blir naturens rekreationsanvändning, mångsidig motion i naturen och naturturism alltmer populärt.

2.6.2 Klimat och miljö

Sjundeå kommun arbetar planerligt för klimat och strävar till att föregå med gott exempel för kommuninvånare och företag. Sjundeå kommuns klimatprogram har planerats fram till år 2020. Fram till år 2016 hade Sjundeås växthusgasutsläpp minskat med ca 23 % från nivån år 2007. Under tidsperioden i fråga hade de största utsläppsminskningarna skett inom energisektorn (el och fossila bränslen). Ur prognosen för år 2019 framgår att Sjundeå kommer att nå en förminskning av 29 % i växthusgasutsläpp från nivån år 2017.

Vid sidan om de minskade utsläppen bygger kommunerna grunden för framtidens konkurrenskraft genom att skapa nya möjligheter för affärsverksamhet. Utsläppen förminskas i synnerhet med att förbättra energieffektivitet och att öka användning av förnybar energi. Utöver kommunens egna verksamheter kan kommuner genom sitt beslutsfattande påverka bland annat markanvändning, energiproduktion och trafikutsläpp på kommunens område.

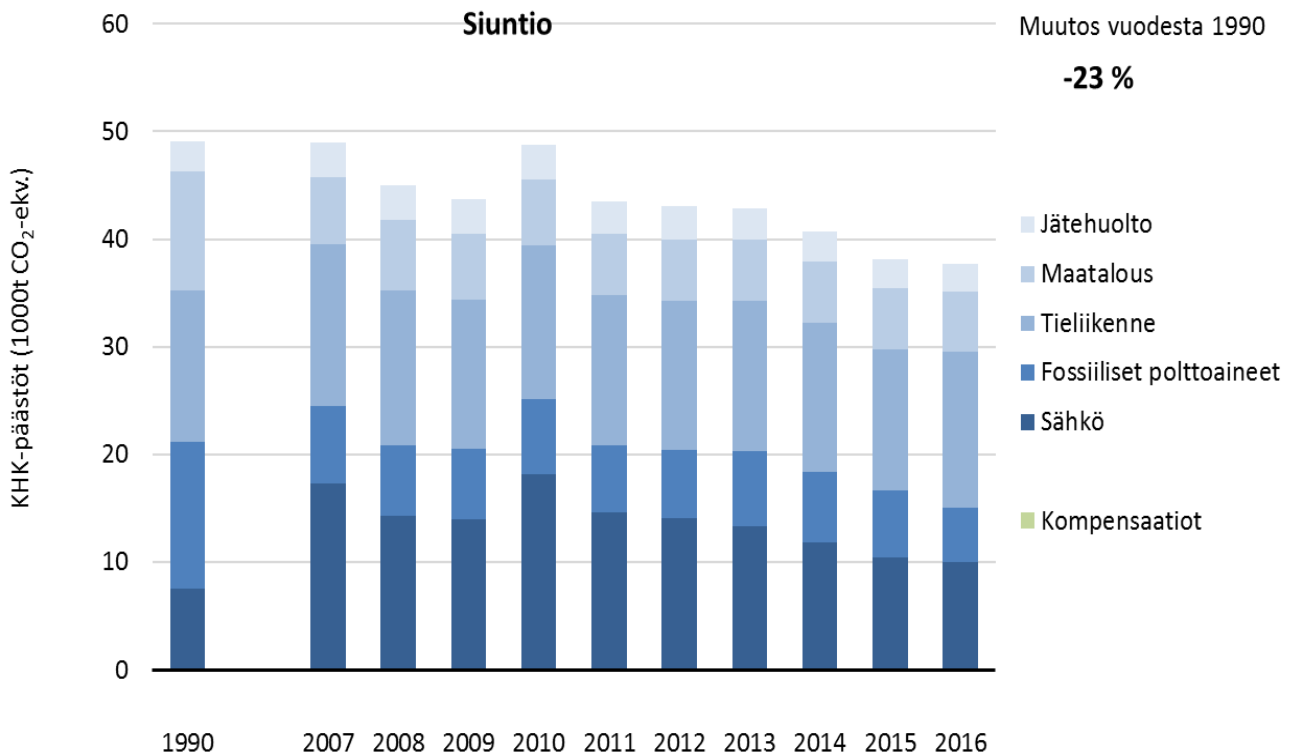
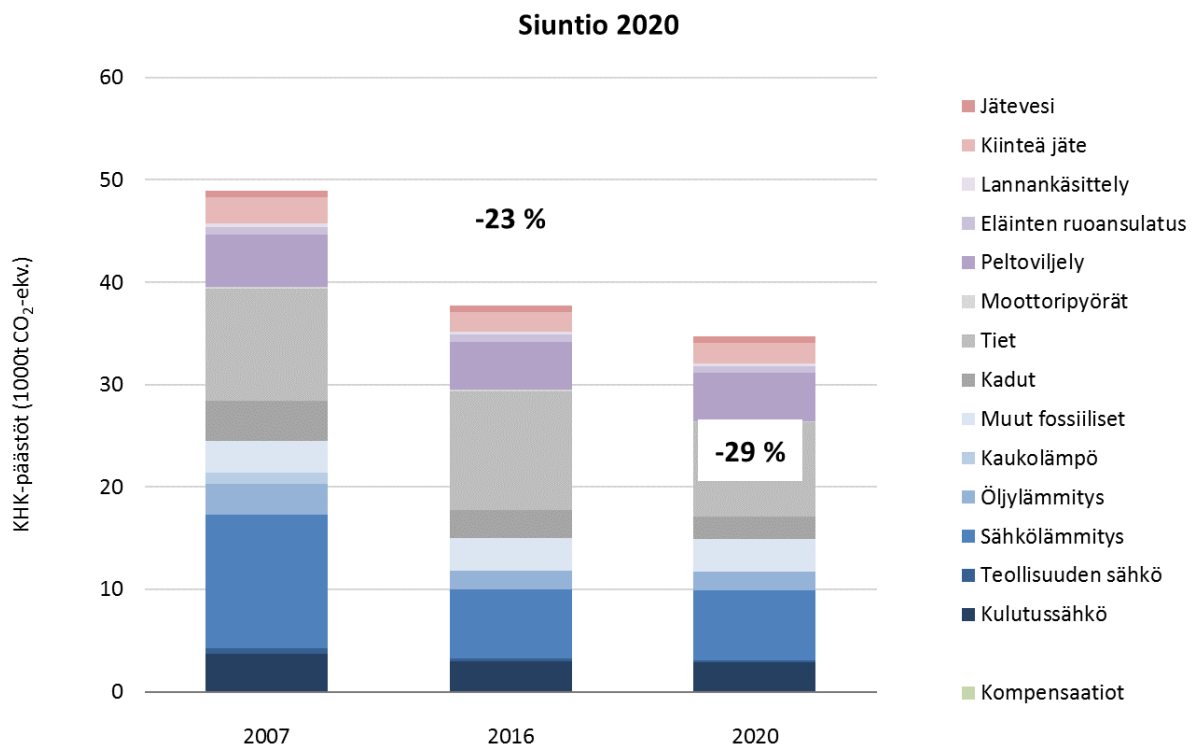
Hinku-projekt

I riktning mot en kolneutral kommun (HINKU) är ett projekt koordinerat av Finlands miljöcentral, genom vilken i samarbete med kommun, invånare och företag förminskas växthusgasutsläpp i förtid i förhållande till de nationella målen. Målet är att minska utsläppen med 80 % fram till 2030 från nivån år 2007. Som projektets etappmål har fastställts en minskning i utsläpp på 15 % fram till år 2016 och minskning med 30 % fram till år 2020.

Sjundeå anslöt sig i slutet av år 2012 till HINKU-projektet tillsammans med Lojo, Raseborg och Hangö. När kommunen anslöt sig till HINKU-projektet förband den sig i att minska växthusgasutsläpp fortare än de nationella strävandena. Väsentligt i minskning av växthusgasutsläpp är att öka energieffektivitet, och i kommunens avtal om energieffektivitet har fastställts mål för det. År 2013 beslöt Sjundeå kommun att med arbets- och näringsministeriet ingå ett avtal om energieffektivitet. År 2016 beslöt Sjundeå kommun att förbinda sig till en ny avtalsperiod 2017–2025 och dess energiinbesparingsmålsättning. Syftet med avtalet är att förbättra energieffektiviteten samt att främja användningen av förnybar energi. Med dessa åtgärder kan man både minska utsläppen av växthusgaser och förbättra ekonomin i kommunens verksamhet. Sjundeås mål är en energiinbesparing på 7,5 procent fram till år 2025.

Tillsammans bildar HINKU-kommuner i västra Nyland ett område med 93 000 invånare, som är en väsentlig del av alla 300 000 invånare i kommuner som är med i HINKU-projektet. Kommunernas mål är att för sin del påverka förverkligande av nationella klimatmål och att uppnå betydlig minskning av växthusgasutsläpp samt att förbättra verksamhetsförutsättningar för områdets cleantech-företag. Kommunens HINKU-arbetet koordineras av HINKU-styrgrupp.

På den nationella nivån samlas ihop aktörer i HINKU-projekt av HINKU-nätverket. I HINKU-nätverket finns representanter av HINKU-kommuner, av företag som erbjuder klimatvänliga produkter och tjänster samt av sakkunniga inom energi- och klimatbranschen.

BILD 1: Utsläpp Sjundeå 1990–2016**BILD 2: Minskning i Sjundeås utsläpp 2007–2020****Luftkvalitet**

Luftföroreningar samt partikel- och gasformiga ämnen påverkar både människor och miljön skadligt. Föroreningar förorsakar lokala, regionala och världsomfattande skador. De lokala konsekvenserna är olägenheter för människors hälsa som förorsakats av luftföroreningar. Regionala olägenheter är däremot

exempelvis försurad jordmån eller vattendrag. Världsomfattande konsekvenser är ökning av växthuseffekten och uttunnande av ozonskiktet i den övre atmosfären.

Luftkvaliteten i Sjundeå är i genomsnitt god. Det finns inga industri- eller energiproducerande anläggningar i kommunen, vilka på ett betydande sätt skulle inverka på luftkvaliteten. Trafiken utgör den största källan till kväveoxid- och kolmonoxidutsläpp. Den största delen av partikel-, svaveldioxidutsläppen samt utsläppen av avdunstande organiska föreningar förorsakas av förbränning av trä samt av oljeuppvärmning.

Miljö och hälsa

Miljö- och hälsoeffekter tas i beaktande vid planering och upprätthållning av den bebyggda miljön. Byggande av grönområden stöder människans hälsa och naturens mångfald. Kommuner kan skapa en bättre livsmiljö om naturen i kommunen mår bra. Genom att skapa strukturer och verksamhets sätt för att lösa problem med inomhusluften bidrar man till att daghem, skolor och arbetsplatser är hälsosamma och trygga. För att lösa problem med inomhusluften planerar och bygger Sjundeå kommun en bildnings- och välfärdscampus. I Sjundeå har det beslutats att vid planering och byggande av bildnings- och välfärdscampuset främjas målen i HINKU-projektet. Bildnings- och välfärdscampuset erbjuder en trygg och bekant lärmiljö ända från förskolan till slutet av den grundläggande utbildningen i hälsosamma och tidsenliga lokaler på en central plats i Sjundeå centrum.

Därtill har kommunen beslutat om en ny byggnadsordning. Med den försäkras energieffektiviteten i nya byggnader. Den nya byggnadsordningen i Sjundeå kommun är lagakraftvunnen 1.10.2019.

Skydd av yt- och grundvatten

Mål med vattenvård är att nå och trygga ett gott ekologiskt tillstånd för vatten. Rent dricksvatten anses vara en viktig del av kommuninvånarnas välbefinnande. Vattenmiljöns goda tillstånd gagnar också rekreativ användning och turism. Sjundeå kommun är med i projektet Sjundeå å 2030. Sjundeå och grannkommuner samt övriga aktörer har påbörjat ett samarbete för att förbättra vattenområdets tillstånd och att främja rekreativ användning. www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-edistamisen-hyvat-kaytannot

2.7 Delaktighet och påverkande

Påverkande i kommunen

I Sjundeå kan man påverka kommunens ärenden på många olika sätt. Förutom att rösta i val kan kommuninvånare ge respons om kommunens verksamhet, ta initiativ och ge utvecklingsförslag och skicka frågor till förtroendevalda och tjänstemän samt delta i informations- och diskussionstillfällen angående ärenden i kommunen. Respons kan också skickas per e-post siuntio@siuntio.fi och den skickas vidare till vederbörande myndighet.

Enligt kommunlagen har kommuninvånarna rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagaren informeras om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativet. Om antalet initiativtagare motsvarar minst två procent av kommuninvånarna, ska frågan tas upp till behandling inom sex månader från det att den väcktes. Initiativet ska göras skriftligt men fritt formulerat och under eget namn, initiativ utan namn behandlas inte. År 2018 behandlades fyra invånarinitiativ och år 2019 likaså fyra invånarinitiativ.

Föredragningslistor och protokoll för kommunens verksamhetsorgan är i huvudsak offentliga och invånarna kan bekanta sig med dem. Föredragningslistorna publiceras i internettjänsten innan verksamhetsorganets sammanträde och de justerade protokollen och tjänsteinnehavarbesluten under den tid som på förhand har meddelats om. Kommunens beslutfattande kan påverkas också genom olika föreningar, samfund och partier.

Kommunfullmäktige sammanträder ungefär en gång i månaden. Fullmäktigesammanträden är öppna för allmänheten som på plats kan följa med sammanträdet. Sammanträden har också kunnat följas med som direktsändning via kommunens Facebook-sidor.

Invånarnas möjligheter att delta och påverka har beskrivits på Sjundeå kommuns webbplats (www.sjundeå.fi/delta-och-paverka).

Val

I de senaste kommunal- och riksdagsval har röstningsaktiviteten i Sjundeå varit litet högre än medeltalet i hela landet.

Röstningsaktivitet i riksdagsval % 2019	Hela landet		68,7
Röstningsaktivitet i riksdagsval % 2019	Sjundeå		72,5
Röstningsaktivitet i kommunalval, % 2017	Hela landet	58,9	
Röstningsaktivitet i kommunalval, % 2017	Sjundeå	60,7	

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2019

Sammansättning av kommunfullmäktige i Sjundeå 2017–2021

Samlingspartiet r.p.	8 platser
Svenska folkpartiet	8 platser
Gröna förbundet r.p	5 platser
Finlands Socialdemokratiska Parti	3 platser
Vänsterförbundet	2 platser
Sannfinländarna	1 plats

Ungdomsfullmäktige

I Sjundeå fungerar ungdomsfullmäktige med nio medlemmar. Ungdomsfullmäktige ska ha minst fem och högst 20 ordinarie medlemmar. En Sjundeåbo som är minst 12 år och högst 22 år kan bli invald i ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktiges uppgifter är att bl.a. att lyssna till ungdomars åsikter och behov samt ta ställning och ta initiativ. Ungdomsfullmäktige hjälper också de unga att hitta metoder för att påverka och för att främja interaktionen mellan beslutsfattarna och de unga.

Äldrerådet

Äldrerådet i Sjundeå har som uppgift att uppfölja och främja verksamhet inom kommunens olika områden med tanke på den äldre befolkningen. Äldrerådet ges möjlighet att påverka planering, beredning och uppföljning av olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för den äldre befolkningens välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet eller möjligheter att klara de dagliga funktionerna. Äldrerådet har rätt att få uppgifter om ärenden som är under beredning och som är av betydelse för den äldre befolkningen.

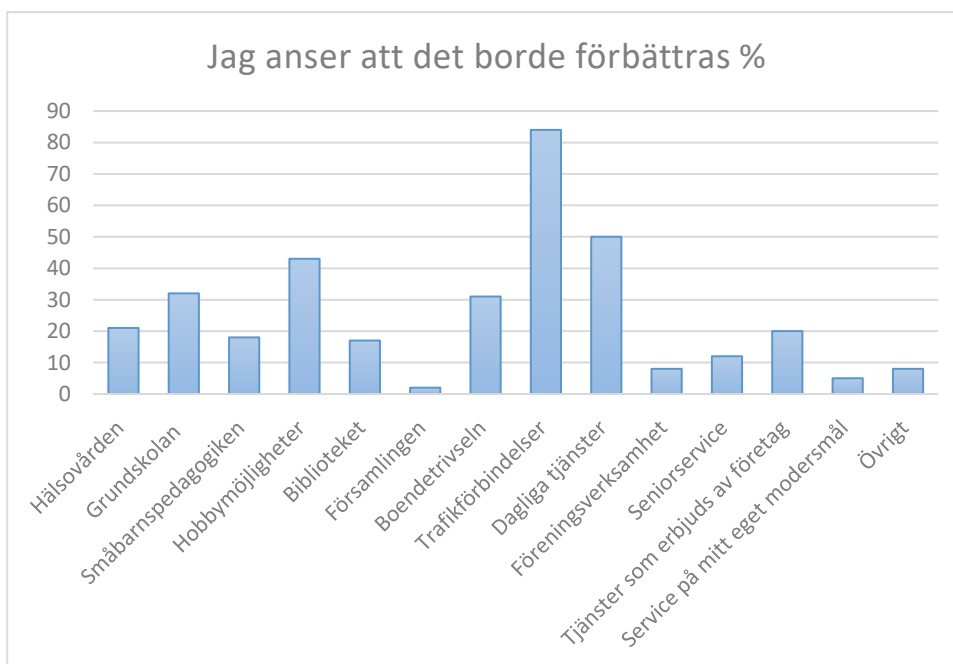
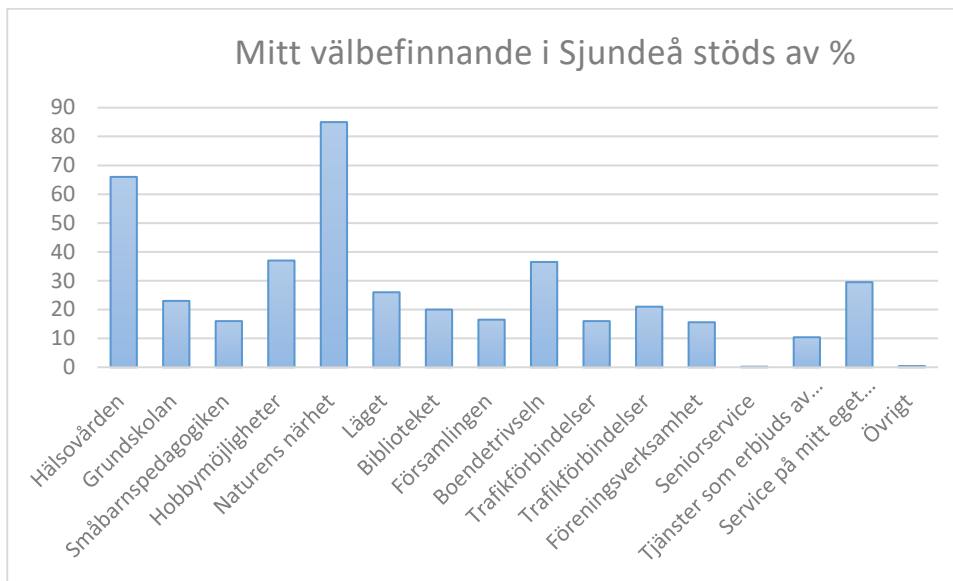
Handikapprådet

Sjundeå kommuns handikappråd verkar som ett samarbetsorgan för handikappade personer och deras anhöriga samt mellan handikapporganisationer och kommunens olika sektorer. Handikapprådets mål är att lyssna till åsikter och önskemål av handikappade kommuninvånare och deras anhöriga samt ta tag i aktuella ärenden och förstärka de handikappades ställning i kommunens beslutsfattande. Därtill är målet att följa med den aktuella diskussionen i samhället och påverka handikappade personers ställning, rättigheter och likvärdigt liv.

Hörande av kommuninvånarna och kommuninvånarenkät

Sjundeå kommun ordnar hörande av kommuninvånare och kommuninvånarenkät angående många aktuella ärenden. Den sista omfattande invånarenkäten genomfördes i Sjundeå februari 2018. 230 Sjundeåbor svarade på enkäten. 88 % av svararna meddelade att de är minst delvis nöjda med sin livssituation. Också hälsan (livskraften) upplevdes lika bra. Likaså upplevdes möjligheten att få tjänster som stöder hälsa och välbefinnande vara bra i kommunen. Svaren i ungefär samma riktning fick man på hösten 2019 då man genomförde en mera begränsad enkät om välbefinnande som besvarades av 115 kommuninvånare. De mest betydande saker som stöder välbefinnande i Sjundeå var närheten till natur,

hälsovård samt hobbymöjligheter och boendetrivsel. I samma enkät upplevdes trafikförbindelser och dagliga tjänster vara de största utvecklingsobjekt i kommunen.

Under år 2019 genomfördes i Sjundeå förutom enkät om välbefinnande också enkät om trafiksäkerhet, enkät om cykling, enkät om motionsförhållanden, enkät om seniorservice och hälsoservice (rådgivning, munhälsovård och fysioterapi) samt kundnöjdhetenkät om måltidstjänstproducering, enkät om skolornas lovtider och HRT-enkät. Därtill stadgas det i lagen om småbarnspedagogik (580/2015) om barns och föräldrars delaktighet och påverkande och styrkande av dem vid planering, anordnande och bedömning av barnets småbarnspedagogik. I skolorna i Sjundeå använder man en deltagande planering. Till exempel bildningsdirektören ger ett förslag om något nytt ärende som elevkåren tar ställning till och på basis av den fattas ett beslut.

Förenings- och organisationsverksamhet

Enligt föreningsregistret fungerar 104 registrerade föreningar i Sjundeå. Genom deras verksamhet har kommuninvånarna möjlighet att påverka trivselen och aktiviteten på sitt boendeområde.

3 Konklusioner

I sken av statistiken är Sjundeå en mycket säker och välmående kommun i den riksomfattande jämförelsen. I enlighet med Sjundeås vision uppskattar kommuninvånarna speciellt närheten till naturen och tvåspråkigheten. Hälsovården och socialtjänsterna klarar sig fint såväl i kundresponsenkäterna och i ljustet av mätare som bedömer förverkligande av tjänster. Bland de viktigaste utvecklingsmålen har beskrivits ett förbättrande av förbindelserna och förnyande av kommunens verksamhetslokaler. Som riksomfattande och globala utmaningar bör också befolkningsstrukturens förändring och klimatärenden tas i beaktande vid planering av välfärd i Sjundeå.

De nuvarande tjänsterna för Sjundeå kommuns äldre räcker någorlunda till för att motsvara de äldres servicebehov just nu och i en nära framtid. Sjundeås äldreråd har vid sitt möte 11.12.2019 godkänt ett förslag till en plan för att stöda den äldre befolkningen och vill före fram till beslutsfattarna, att servicebehovet för de äldre kommer att öka i framtiden.

När de äldre åldras är de inte enbart från om ökat antal äldre personer, utan också att samtidigt barnens antal och de, som är i arbetsför ålder, minskas. Till dessa förändringar borde man bli alert förutom inom planeringen och resursering av äldre-service också inom tjänsterna för barnfamiljer. Genom att utveckla preventiva åtgärder och service med låg tröskel kan man uppnå ett ökat välmående bland barnfamiljer och minska på behovet av korrigerande och tyngre service. I detta är ett fint samarbete mellan olika aktörer i nyckelställning.

Arbetslöshetsgraden i Sjundeå kommun är bland de lägsta i landet. För att upprätthålla serviceförhållandet i framtiden är det ändå en utmaning, att kunna få ökat andelen arbetaren. Det finns inga stora arbetsgivare inom kommunens område, vilket gör att förbindelserna är viktiga när man främjar arbeten i andra kommuner. Förbättrandet av allmänna fortskaffningsmedel och lätta trafikleder är viktiga mål också när det gäller av att minska avgasutsläpp.

I Sjundeå ligger barnens och de ungas hälsa och välfärd på en bra nivå i riksomfattande jämförelse. Man har ändå tagit fokus på bekymmersamma ärenden och försöker påverka dessa genom intensivt samarbete mellan olika aktörer, vilket är styrkan i en liten kommun. Det planerade bildnings- och välfärdscentret för med sig nya möjligheter efter några år att utveckla i synnerhet barnens och de ungas tjänster. Campuset skapar förutsättningar för ett friktionsfritt samarbete mellan olika aktörer och de flexibla utrymmena ökar mångfalden såväl inom undervisning som inom fritidssektorn. Kommunens olika sektorer har fått delta i planeringsskedet av campuset. Medan man väntar på att det blir färdigt, är det bra att planera nya verksamhetsformer och öva sig, så att man strax kan dra nytta av den nya lokalen olika fina funktioner.

Planerandet och uppgörandet av en välfärdsberättelse ha förutsatt en interadministrativt samarbete och en förståelse för olika sektors verksamhet och tyngdpunkter. Att producera berättelsen har varit en gemensam läroprocess av välfärdsaker, vilket man har för avsikt att fortsätta med och utveckla. Utgående från de kända målen i välfärdsberättelsen gör man en välfärdsplan, vars uppföljning skall en arbetsgrupp skall göra och rapportera därom till kommunens ledning.

Planering av den kommande fullmäktigeperioden

I denna del definieras tyngdpunktsområden och utvecklingsobjekt som hänför sig till stadsstrategin. På basis av dem uppgörs en plan för den kommande fullmäktigeperioden.

4 Vision, strategiska mål och värden

I detta kapitel presenteras Sjundeå kommuns vision, strategiska mål och värden. Sjundeå kommuns utvecklingsstrategi uppdaterades år 2017. Utvecklingsstrategin består av kommunens vision, strategiska mål och värden. Strategiska mål kompletteras med konkreta verksamhetsmål som godkänns årligen. En bild över kommunens strategi nedan.

Konkretiska målsättningar för verksamheten godkänns årligen i samband med budgeten. Konkretiska målsättningar för verksamheten som har godkänts i samband med budgeten för år 2020 finns nedan.

VISION 2030

Sjundeå är en naturnära, till livsmiljön säker och levande tvåspråkig kommun som är en del av metropolområdet. Kommunen erbjuder invånare, personal och företag en hållbar och kvalitativ boende- och verksamhetsmiljö.

STRATEGISKA MÅL

1.

AKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN

Vi utvecklar Sjundeå som en livskraftig tvåspråkig kommun, i vilken både invånare, företag och företagare har bra att leva och verka.

2.

VÄLMÅENDE OCH LYCK-LIGA INVÅNARE

Vi utvecklar och genomför servicelösningar som stöder välbefinnandet. I centrum för kommunens utvecklingsarbete finns den välmående och lyckliga individen samt samhället. Som en s.k. wellnesskommun är Sjundeå framför allt trygg, trivsamt och naturnära.

3.

KUNNIG, VÄLMÅENDE OCH SERVICEINRIKTAD PERSONAL

Vi bidrar till att upprätthålla och utveckla yrkeskunskapen och kompetensen i vår arbetsgemenskap och bland våra arbetstagare. Vi inkluderar och förbinder personalen till bruktagningen av nya verksamhetsmodeller. Genom att ta hand om personalens välbefinnande, orkande i arbetet och arbetsförmåga är vår verksamhet som helhet effektiv och ger bättre resultat.

4.

KONTROLLERAD EKONOMI

Vårt mål är att försätta kommunekonomin i ett läge, där den är balanserad, kontrollerad och planerbar. I ekonomin betonas kostnadseffektiviteten, förutseendet och ledandet genom information.

VÄRDEN

1. Hållbar utveckling och ansvarighet

2. Tolerans och trygghet

3. Partnerskap och inriktning på invånarna

Verksamhetsmål	Utvärderingskriterium	Strategiskt delområde som målet stöder
Utveckla kvalitetsorganisationen och dess mätare genom att utnyttja process- och lean-metoder (alla avdelningar, fortsättning från år 2019)	Kommunens viktigaste verksamhetsprocesser har beskrivits, avdelningarnas verksamheter har utvecklats med hjälp av Lean-metoden.	Personal, ekonomi
Effektivisering och förbättring av fastighetsprojektverksamheten genom att förnya fastigheter	1. Bildnings- och välfärds-campus: Byggandet påbörjar 2. Hälso-campus: Projektplanen godkänd 3. Förvaltning och övriga: Behovsutredningen godkänd	Aktiv och växande kommun, kälmående och lyckliga invånare. Kunnig, välmående och serviceinriktad personal, kontrollerad ekonomi

5 Program och planer som stöder främjandet av välfärd

5.1 Välfärdsplan för fullmäktigeperioden 2017 – 2021

1. AKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN

PLAN		
Målsättning	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Vi utvecklar Sjundeå som en livskraftig tvåspråkig kommun, som både invånare, företag och företagare har bra att leva och verka i.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uppdatering och förnyande av servicenätet för att motsvara behoven för alla kommuninvånare (alla avdelningar) 2) Uppgörande och uppdaterande av planlägningsprogrammet 3) Effektivisering av sysselsättningservice (bildningsavdelning) 4) Uppdatering av et markpolitiska programmet och planeringsprogrammet 5) Revidering / uppdatering av byggnadsordning 6) Elektrifiering av verksamhetsprocesser, enhetliga tjänster (alla avdelningar) 	<ol style="list-style-type: none"> 1) behövliga behovsutredningar för servicenätverk utförda 2) planlägningsöversikter och rapporter, åtgärder för uppkomna behov, utredningar om behov av företagstomter 3) antalet arbetslösa, framskridning av summan för kommunens vitesavgifter 4) program uppgjort 5) byggnadsordning reviderad 6) Ändringar i antalet elektroniska verksamhetsätt 7) Utredningar angående service, uppföljning av språkkunskaper

	7) Genomförande av språkliga rättigheter	för kommunens anställda, ordnande av utbildning
--	--	---

2. VÄLMÅENDE OCH LYCKLIGA INVÅNARE

PLAN		
Målsättning	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Vi utvecklar och genomför servicelösningar som stöder välbefinnandet. I centrum för kommunens utvecklingsarbete finns den välmående och lyckliga individen samt samhället. Som en s.k. wellness-kommun är Sjundea framför allt trygg, trivsam och nära naturen.	<p>1) Förbättrande av kommuninvånarna möjligheter att påverka (förvaltningsavdelning)</p> <p>2) Uppgörande av välfärdsplan för barn och ungdomar (bildningsavdelning)</p> <p>3) Främjande av välmående själ och drogfrihet och förebyggande service (bildningsavdelning, grundtrygghetsavdelning)</p> <p>4) Förbättrande av inlärningsresultat</p> <p>5) Förstärkande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och delaktighet (grundtrygghetsavdelning)</p> <p>6) Utvecklande av kollektivtrafiktjänster (bildningsavdelning)</p> <p>7) invånare stöds i att själv ta ansvara för sitt välbefinnande (bildningsavdelning, grundtrygghetsavdelning)</p>	<p>1) antalet uppgjorda och uppdaterade kommunikationsplan i kommunen, nya somekanaler och aktivitet i dem som har mätts</p> <p>2) Planen uppgjord</p> <p>3) gemensam praxis angående ledning uppgörs, gemensamma möten ordnas och utbildning angående utvecklande av kundhandledning</p> <p>4) modeller för bättre inläring, IKT-planer och förverkligande av dem</p> <p>5) uppgjorda verksamhetsmodeller, enkäter, respons</p> <p>6) antalet turer och förbindelser, användning av kollektivtrafik, Uppgörande av informationsplan, förfrågan om kundnöjdhet</p> <p>7) regelbundna förfrågningar, förverkligande av</p>

	<p>8) Kommunens fastigheter med inomhusluftproblem repareras eller ersätts med nya byggnader enligt behov (teknisk avdelning)</p> <p>9) Omgivningens tillstånd förbättras (teknisk avdelning)</p> <p>10) Förutsättningar till att använda kollektivtrafik, gå och cykla förbättras (teknisk avdelning)</p>	<p>kommuninvånarenkät, åtgärder riktas på basis av enkäten</p> <p>8) uppgjorda plan, genomförda projekt</p> <p>9) Förverkligande av HINKU-projekt, förverkligande av projektet Sjundeå å</p> <p>10) Infra, utveckling av turer, ändringar angående åtkomlighet</p>
--	--	--

3. KUNNIG, VÄLMÅENDE OCH SERVICEINRIKTAD PERSONAL

PLAN		
Målsättning	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
<p>Vi bidrar till att upprätthålla och utveckla yrkeskunnigheten och kompetensen i vår arbetsgemenskap och bland våra arbetstagare. Vi inkluderar och engagerar personalen till att tillägna sig nya verksamhetsmodeller. Genom att sköta om personalens arbetshälsa, arbetsförmåga och att människor orkar i arbetet är vår verksamhet som helhet effektiv och ger bättre resultat.</p>	<p>1) Utvecklande av arbetshälsa och att personalen orkar (förvaltningsavdelning, alla avdelningar)</p> <p>2) Utvecklande av kommunens som lockande arbetsgivare (förvaltningsavdelning)</p> <p>3) Positiv inställning till ändringar (förvaltningsavdelning, alla avdelningar)</p> <p>4) Utvecklande av sektorsövergripande samarbete (alla avdelningar)</p>	<p>1) Regelbundna arbetshälsoenkäter och genomförda åtgärder på basis av dem, ändringar i antalet sjukfrånvaron, ändringar i personalomsättning.</p> <p>2) Rekryteringsprocessen har beskrivits och utvecklats med lean-metoden, rekryteringsannonsernas utseende och innehåll har förbättrats, definiering av principerna för belöning</p> <p>3) antal medel och processer för ständig utveckling (lean) och användningsgrad av dessa medel i daglig verksamhet</p> <p>4) utvecklande av samarbetsformer, antal</p>

	5) Utvecklande av elektroniska Hr-tjänster (förvaltningsavdelning)	mekanismer mellan olika avdelningar (t.ex. möten) 5) övergång till helt elektroniska verksamhetssätt inom personalförvaltningen
--	--	--

4. KONTROLLERAD EKONOMI

PLAN		
Målsättning	Åtgärder och ansvarssektor	Utvärderingsmätare
Vårt mål är att försätta kommunekonomin i ett läge där den är balanserad, kontrollerad och planenlig. Inom ekonomin framhävs kostnadseffektivitet, förutseende och ledande genom information.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Hållbar förvaltning av egendom (målriktning och kostnadsmedvetenhet samt långsiktigt ekonomiskt tänkande) (teknisk avdelning, förvaltningsavdelning) 2) Utvecklande och effektivare användning av verksamhetsprocesser och datakommunikation (förvaltningsavdelning, alla avdelningar) 3) Ibruktagande av medel för ledning genom information vid ledande 4) Utvecklande av processer i kommunens ekonomi 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Investeringsprocess, besittningsstrategi, principer för försäljning av egendom definierade 2) genomförda utredningar, uppdaterade/förnyade program, beskrivna verksamhetsprocesser 3) antalet medel för ledning genom information vid ledande 4) riktighet och informationsvärde för ekonomiska uppgifter som producerats i rätt tid

5.2 Program, plan och projekt

Förvaltningsavdelningen

- Sjundeå kommuns utvecklingsstrategi 2017
- Beredningsplan 2019 Beredning till störningssituationer i Sjundeå kommun
- Sjundeå kommuns säkerhetsplan 2016
- Sjundeå kommuns plan för effektiviserad kommunikation och kriskommunikation
- Verksamhetsplan för arbetarskyddet 2019
- Plan för jämställdhet och likabehandling 2018–2019
- Datasäkerhetspolicy
- Dataförbindelsepolicy
- Dataskyddspolicy
- Arkivbildningsplan
- Informationsstyrningsplan
- Dataadminstrativ modell
- Principer för Sjundeå kommuns informationsverksamhet och representation
- Riskhanteringsplan och riskkarta
- Förvaltningsavdelningens utvecklingsplan

Teknisk avdelning

- Klimatprogram 2015
- Trafiksäkerhetsplan 2020
- Beredningsplan för livsmedelsförsörjning för restaurang 2018 (lagstadgad)
- Miljöskyddsföreskrifter i Sjundeå kommun 2015 (lagstadgad)
- Planläggningsprogram för åren 2019–2025
- Markpolitisk program 2014
- Byggnadsordning 2019 (lagstadgad)
- Hinku-verksamhetsplan
- Nylandsplan 2050 (lagstadgad)
- Satakunta-projekt

Bildningsavdelning

- Utvecklingsplan för bildnings- och välfärdstjänsterna 2019–2020 (SivKESU)
- Plan för småbarnspedagogik 2019 (lagstadgad)
- Förskoleundervisningens läroplan 2019 (lagstadgad)
- Läroplan för den grundläggande utbildningen 2019 (lagstadgad)
- Säkerhets- och krisplaner för daghem och skolor 2008 (lagstadga)
- Elevvårdsplan 2019, innehåller plan mot trakasserier och osaklig behandling
- Program Grön flagg, plan för hållbar utveckling
- Projekt för skolornas klubbverksamhet 2019–2020
- Projekt Nycklar till världsmedborgarskap
- #uuttakoulua -projekt
- Projekt Utvidgning av språkbildningsverksamheten
- Etablerande av den språkberikade undervisningen 2019
- Utvecklande av tutorlärarverksamheten inom språk
- Nycklar till tutorverksamhet för mångsidig kompetens
- IKT-strategi 2016
- Plan för jämställdhet och likabehandling 2017 (lagstadgad)
- Tutor Syd 3.0
- Silk 2

- Erasmus +
- Biblioteksstrategi (lagstadgad)
- Projekt Ungdomars Digi-nycklar 2019–2020
- Dokument om riktning för motion och idrott 2020–2050
- Ungdomstjänsternas verksamhetsplan (lagstadgad)
- Ungdomsfullmäktiges verksamhetsplan (lagstadgad)
- Arbetsverkstadens verksamhetsplan (lagstadgad)

Grundtrygghetsavdelning

- Enhetsspecifika verksamhetsplan (bäddavdelning, boendeservice, hemvård, munhälsovård, rådgivning, fysioterapi, socialväsende)
- Enhetsspecifika egenkontrollplan (bäddavdelning, Azalea, Villa Charlotta, hemvård, socialväsende)
- Enhetsspecifika läkemedelsbehandlingsplan (bäddavdelning, Azalea, Villa Charlotta, hemvård, socialväsende)
- Gemensam läkemedelsbehandlingsplan för seniorservice
- Utvecklande av verksamhetsmodell för familjecenter tillsammans med bildningsväsende
- Påbörjande av rehabilitering i hemmet år 2020 (hemvård, fysioterapi)
- Utvecklande av terminalvårdprocess tillsammans med hemsjukhus (hemvård)
- Förbyggande verksamhet för munhälsovård för seniorer (munhälsovård)
- Utvecklande av samarbete mellan familjearbetsenhet och småbarnspedagogik (socialväsende)
- Förstärkande av förebyggande service (socialväsende)
- Förstärkande av vuxensocialarbete (socialväsende)

BILAGOR OCH KÄLLOR

Bilag 1. Välfärdsberättelse för barn och ungdomar

Bilag 2 Planen för stödande av den äldre befolkningen

Sjundeå kommuns budget 2020

www-sivut:

[https://www.ara.fi/fiFi/Tietopankki/Tilastot ja selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat 2018\(49593\)](https://www.ara.fi/fiFi/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018(49593))

THL Sotkanet, https://tilastokeskus.fi/til/asas/2018///asas_2018_2019-05-14_tie_001_fi.html

<https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-edistamisen-hyvat-kaytannot>, Oulun yliopisto/liikuntakaavoitus.fi

<https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-edistamisen-hyvat-kaytannot>